STĚPANA MARJANOVIĆA,

Brodjanina:

VITIE.

KNJIGA I.

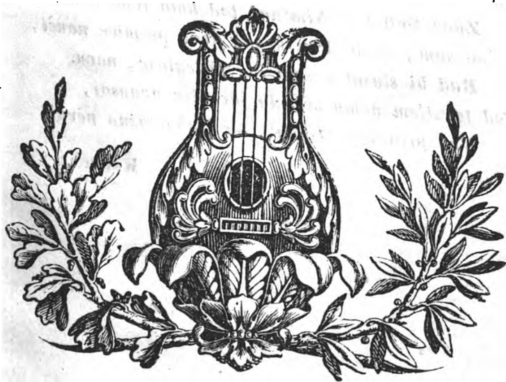
Pěvajući život moj provodim,
Bez pěsme mi dan nemože zajt:
Pěvajući radim, jědem, hodim,
Pěvajuću i smert će me najt.

STĚPANA MARJANOVIĆA,

Brodjanina:

VITIE.

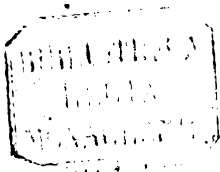
KNJIGA I.

U PETČUHU.

Tiskom biskupske tiskarne.

1839:

— Slušati sviralu olovom, Miloglase zalitu
Bělim, biva meni većje veselje mnogo.
Kad zapěvaš uz nju ledenog kod vrutka volarskog,
Znaš Satiri s' Nimfam' tad kolo lěpo vode.
A čuo sam, da te Pan něgdě nove pěsmice nauči,
Rad bi slušat pěsmu ja, Miloglase, novu.
Pod tašuljem němu sviralu jur više nenosaj,
Već prinesi k ustam', ter ljuboglasno pěvaj.

Katančić.

PREDISLOVJE.

Evo ti, ljubezni rode, ovo moje slogoměrno, većjom stranom izvorno dělo na nevinu tvoju zabavu i razveselenje u ruke pridajem, želeći iz serdca, da ti se dopade, štono će mi dokazati, hoću li ti istog zaderžaja još koi svezak prikazat směti. Medjtimtoga, ja ga nit hoću, nit mogu, nit směm suditi, nego ga predlažem pravičnom sudu učenih i istinu ljubećih domorodacah. Toplost, revnost i pomnja, kojom je dělano i sostavljeno, zatim dopadnost, koja je već jurve někojim u njemu nahodećim se pěsmicam od povlaštjenoga učredničtva *„Narodnih Novinah"*, i *„Danice Ilirske"* u děo zapala,

već me napervo sladkom nadějom hrani, da će i u častnom ilirskom obćenstvu oběručki primljeno biti. Je li pako nuz ovo prekoredno morda laskanje strogi sud oćutiti moram, budi, medena meněka utěha ostaviti neće, jer dobro domorodno koliko mi je u moći, podperti kanim; i nek samo u serdcu jednog jeditog vrědnog roda svoga sina, koi negleda na rěč nego volju, s ovim mojim prisućnim dělom utisk učinim, (štono se nadam,) dosta je, volji mi je cilj plodno odgovorio.

U ostalom uzderžao Bog našu sladku domovinu u miru neprestano; godio joj napredkom; cvala u njoj izobraženja i dospěla do pune zrělosti na njegovu većju slavu, a široke Ilirie obćeno dobro!

U Zemunu měseca Svibnja 1838.

Sočinitelj.

VITIE.

Knjiga I.

Mojim vitiam.

U dalek svět več putujte,
Al vas molim, neludujte! —
Ako bi gdě koi bio
Nasast, da bi vas kudio,
Sve primite dobre volje,
I recite: Čini bolje"!

MOJEMU STVORITELJU,
mojoj i duši.

Srěćan! Triputa je srěćan, Bože,
Duh moj! jer te vrědno slavit može;
I jer bo te, Stvoritelju! slavi,
Život veće ovd' uživa pravi.

Tko je jošte ovd' na světu bio,
Da lěpotom bi te nadvisio? —
Sa velikolěpjem tvojim, Bože!
Gdě je onaj, tko se měrit može? —

Ti si, ti sam onaj, Stvoritelju!
Koi serdca moga sitiš želju;
Ti si onaj, za kim duša moja
Neprestance teži bez pokoja.

Od tebe se jedinoga, Bože!
Da lěpotu imaš, kazat može;
Ti velikolěpje, diku, slavu,
Da imadeš, reć se može, pravu. —

Kako vilne ond' morske obale
Vode tišću, da s' neb' izliale,
Tako i ti, moćni Stvoritelju!
Dušu moju deržiš u veselju.

Ti si blažen, al ne za se samo,
Neg mi dušu i u raju tamo
Poslě kratkog ovoga života,
Tvoja gleda spasiti dobrota. —

Blago tebi dakle, dušo moja,
Što je sverha ovdě ova tvoja,
Da za kratkog života ovoga
Slavit možeš Stvoritelja tvoga!

Glej! već ovdě svakog dragog danka,
Kroz maglu ga vidjaš bez prestanka,
Dokle jednoč sréću neš imati
Licem moć ga u lice gledati.

PĚSAN.

Gospodin je Bog naš velik,
Neba plave osnove:
(Tverde kano isti čelik,)
Palače su njegove.

Kola su mu, oblačine;
Preg s munjami, gromovi;
Paradizke pak' tverdine,
Uglavljeni drumovi.

Drugo nijsu ništą slavne
Zorničine běline,
Nego samo sěne tavne
Od njegove haljine.

Nit je što, kad zorno lice
Šumske ruji verhove,
Nego tenja [1]) od svěćice
Samo jedne njegove.

Milostivo ako viri
Dol, iz svojih visinah:
Već se zemlja s plodom širi,
I po golih berdinah.

A gleda l' ju kad serdito:
Već se trese — bez šćita,
I vatreni, strahovito,
Kamen iz dna svog hita.

Govori li: već hiljada
Novih stoji světovah;
Zapověda l': već propada
Hipom slava njihova.

On je Bog sveg zemaljskoga,
On gospodar od raja;
On je, koi nejma svoga
Ni početka ni kraja.

Pěsmu dakle sad iznova
Pěvajte mu, nebesa!
A vi, zemlje, svud njegova
Navěštjujte čudesa!

Hvalite ga svi svěćnjaci
U dvorovih njegovih!
A sunčani svi netjaci,
Světite mu s gromovih!

Rěke, mora, — diku, slavu,
Hučući mu podajte!
Libanonski [2]) cedri, [3]) glavu
Vašu pred njim gibajte!

Na poštenje, vašem, lavi,
Stvoritelju, ručite!
Vaše pěsme u dubravi,
Ptice, Věčnjem složite!

Budite mu posvetjeni
Oltar, tverde pećine!
A turnovi nakitjeni,
Uzvišene berdine!

Miris, koj se iz ladanskih
Vaših stranah podiže,
Nek ko tamjan sabeanski [4])
Prama nebu gor stiže!

A zemaljski gospodaru,
Ti stvorenje razložno:
Na vazdanji na oltaru
Serdce budi, pěv, složno!

Tebe bo ovd' — na okrugi —
Osobito uskrisi,
Kad te duhom, sverh svih drugih,
Neumerlim, nadvisi:

Duhom — od zla dobro, koi
Moć razlučit imade,
I od svojstvah vodjen svojih,
Podpuno ga poznade.

Oko tvoje — gor — pameti,
Hiti k njem, na visine!
Kreljút uzmi, pa uzleti
Na njegove tverdine!

Nek se nikad dan nedigne,
Iz vodenih dubljínah,
Niti noć kad cerna stigne
Iz nebeskih visinah;

Da mu hvalu nedaš taki,
U svetačnoj opravi;
Da nesdružiš glas tvoj svaki,
S glasom majke naravi.

Kad se grozdak porumeni;
I narav se kad mladi;
Kad sněg pada; kad ledeni
Kamen ż vode most gradi;

I u daždu, i suhoru,
U oblaku, vedrini;
U vrućini, i pogoru,
Molbe tvoje sjedini!

U podvodju, vojsci, kugi,
Grozne suzę nelěvaj,
Nego povas dan mu dugi,
Na poštenje popěvaj!

Znaj, da s' za svět njeg'vo krilo —
Neće prestat briniti,
Da je on, koj daje milo
Sunce na noć iziti.

I kako se, o — i za me
Milostivo on brini!
Jak otčinski želi, da me
Zlo u napast nerini!

Město světa istinu je
Poznati mi dó svoju,
Koja uprav put kazuje,
K nebeskomu pokoju.

To u meni čuvaj, Bože!
Višje k srěći netražim;
To, to samo činit može,
Da se ovdě još blažim.

U šumah ću s tobom tavnih
Zabavljat se radostno
I pogledat gdě zri slavni
Dom kroz sveržje ponosno.

Nuz mora će bit gotovi
　Koraki mi stupati,
Gdě ću te moć u válovih
　Kulovisnim vidjati.

U věharu, i holuji,
　Tvoj ću odvět slušati;
A u cervku, mravku, muhi,
　Znati ću te štovati.

Uzlazit ću na verhove
　Stermovisnih berdinah,
I zrit ću te kroz gromove
　U nebeskih visinah.

Tebe samo, světli danku!
　Tražiti ću marljivo,
Dokgod mi noć sladku sanku
　Neizzibka utljivo. [5])

ZLATNA ABECAVICA.

(Prěvod iz němačkoga.)

A.

Ako želiš nebo dospiti,
Dušu moraš visoko ciniti,
Jer ju isti i Bog cěnit znade, —
Da za nju svoj skupi život dade.

B.

Boga vazda imaj pred očima,
Rad se bavi s knjigami svetima;
Pokvareno družtvo obilazi,
A s dobrim se nikad neomrazi.

C.

Cerne noći sastanke neslědi,
Da ti lice kako neproblědi;
Boga ljubi, njem' bit nastoj mio,
Pervi bo je on tebe ljubio.

Č

Čistoću — tu jedinu boginju
Čuvaj kao najveću svetinju.
Znaj, ovu ti Isus platu daje,
Da kod čistog tebe rad ostaje.

Ć

Ćud učini Davida zaiti,
Zato uzdu nemoj joj pustiti;
Jer ako se odtme jedanputa,
Stići će te ruka božja ljuta.

D.

Djundj, kinč, zlato i drago kamenje,
Jest — primaju od ljudih poštenje,
Al niti je bilo, nit će biti,
Da će krěpost moć kad nadvisiti.

E.

Eno nebo, u njeg vazda gledaj,
Od njega se nikad odbit nedaj:
Misli, da ćeš — ond — samo jedinu
Uživati navěk domovinu.

F.

Falinge tvog bližnjeg neraznašaj,
Nego nauk mudri mu prinašaj;

Da se s puta bludenja povrati,
I što berže svom Bogu obrati.

G.

Gospodina boj se Boga tvoga,
I njegovog suda pravednoga;
Znaj bo, da te vid njegove moći,
I u tamnoj viděť može noći.

H.

Hvalu dat mu, nastoj brižan biti,
Njega slědi, i nećeš bluditi,
Priklopi se ljubno k njegovima,
K njegovima svetim malanima.

I.

Isus ime na pomoć ti staje,
I u svemu predobitje daje:
Hoćeš li se u njega nadati,
Zlotvorah se neimaš bojati.

J.

Jaram primi tvoj rad, i tištenje,
Nit se tuži kad na providjenje;
Jer kad ono ptice zna hraniti,
Ni čověka neće zapustiti.

K.

Kruh nebeski često nek te hrani,
Od věčnje bo on sve smerti brani.
Tko će nevin do konca ostati,
Onaj mora k oltaru stupati.

L.

Ljiljnobělo čuvaj ruho tvoje,
Od Isusa primio si koje,
Kakvog něgda čini ti ga dati,
Takvog će ga jednoč i iskati.

M.

Mariu si uzmi za priliku,
Nju zazivaj, i daji joj diku;
Svakoga bo u boju života,
Njezina će braniti dobrota.

N.

Nevinost i čisto serdce, svuda
Sětja radost najsladju bez truda,
I u istoj tugi još, zadosti
Na svih putih, cvatu joj radosti.

O.

Obilnosti nit kad tamjan pali,
Nit, ako si ubog, ikad žali;

Krěpost samo traži zadobiti,
I time ne blagom nakititi.

P.

Poniznost te uprav k nebu vodi,
A oholost u páko sprovodi;
One slědi, běži pute ove,
Dokgod Bog te k sebi nepozove.

R.

Razkošja, i tašte světa slave,
Izpraznosti, misli, da su prave;
Dopast ovd', se nastoj Bogu samo,
Da te jednoč preobraži tamo. —

S.

Suze množi světa uživanje,
I pred někim' — po prahu puzanje:
Kratki čas se berzo od radosti,
S věkom dugim měnja od žalosti.

Š.

Šaka praha da si, i tom sěna,
Na tvoju te dužnost nek spoměna:
Pa za ovog bitstva kratkog tvoga,
Sjajnost motri dvora nebeskoga.

T.

„*T*" kerstu je skoro prava slika,
I ota rěč nek ti bude dika:
U serdce ju primi i u ruke,
Promatrajuć Boga tvoga muke.

U.

U duh, usta, uho i mišljenje,
Nedaj stupit sramno govorenje,
Jer jesu l' mu otvorena vrata,
Predobitja nejmaš kod tvog rata.

V.

Vazda slušaj, što ti svěst govori,
Glasak njezin nikad neumori,
Da ju poslě, nemoraš slušati,
Ob dan, ob noć, gdě će te karati.

Z.

Zakon čuvaj, počitavaj, brani,
U serdcu ga duboko sahrani,
I on če ti moč i krěpkost dati,
Da u dobru nećeš malaksati.

Ž.

Žurno skoči, nit se kada buni,
Svěćnjak uljem dobrih dělah puni,
Da zaručnik kad na sud izajde,
Pripravnog te za věčnji pir najde.

SVĚT.

Nemoj se nosit
U taštoj slavi,
Jer možeš prosit
Srebrom na glavi.

Bogat bit čověk,
Zar je to slava?
Il nije dověk
Izpraznost prava? —

To ti nemože
Srěćna dat lěta,
Sve nek se slože
Svi kralji světa.

Sve rude carske
Baš tako prude,
Kao lončarske
Kerhke posude.

Světnom toliko
Jasnom ugledu
Věruj, koliko
Rěči na ledu:

Višje slabomu
Pověruj staklu,
Neg njegovomu
Postojnom jaklu. [6])

Gdě su sad slike
Něgdanje slave? —
Gdě su tolike
Krunjene glave? —

Gdě něgda jasni
Cezar [7]) sad vlada?
Hanibal [8]) glasni
Gdě ti je sada?

Gdě je Tulio [9])
Zbora sladkoga?
Gdě li Lucio [10])
Uma oštroga?

Gdě su toliki
Kralji, věćnici,
Gdě li veliki
Mnogi misnici? —

U zemlju pali
    Već su hladjanu,
I cervim dali
    Tělo za hranu.

I to jednako
    Biva u mahu:
Bogatom tako,
    Ko siromahu. —

Nisi l' već spazit
    Ovd' — mogo, svaku
Radost prolazit
    Ko dim u zraku?

Zar zvono koje
    Češtje nečuješ?
I: *„glej, umro je!"*
    Zar nekazuješ? —

Kratka su lěta,
    Kratka ovoga
Nestalnog světa,
    I himbenoga.

Nemoj ga zato
    Odvišje ljubit;
Kada mu blago
    Možeš izgubit.

Samo nebo je,
    Koje sve daje;
Ono je, koje
    Stalno ostaje.

Otu kada ćeš
    Jasnost tražiti,
Blago onda ćeš
    Stoprav dobiti.

CAROVKA.

Ante sui populus limina Regis adest.

Ovidius.

Cara našeg, Bože, vodi,
Ferdinanda dobroga!
Desnicom mu tvojom godi
Kod slučaja svakoga;
Čini, da se njem prilože
Vrěla tvojih dobarah,
Našeg dobrog živi, Bože,
Ferdinanda Cesara!

Daj, da mu svud sovět bude:
Mudrost, pravda i dika,
A nutarnje sve požude
Dobro svog podložnika!
Da sve zemlje vladat može
Kano zalog tvog dara.
Našeg dobrog živi, Bože,
Ferdinanda Cesara!

Uděli mu mir i slavu!
Kad potrěba rat traži,
Lovore mu daj na glavu,
Predobitje ukaži!
Zastave se da umnože,
Pěsma da svud udara:
„Našeg dobrog živi, Bože,
***Ferdinanda* Cesara"!**

Sve se měnja, sve prolazi
Nestalnomu na svitu,
Ali našu neporazi
Ništa věrnost očitu.
I odsad će, sve što može,
Naša věrnost bit stara:
Samo našeg živi, Bože,
***Ferdinanda* Cesara!!!**

OPOMĚNA

věrnoga domorodca na sanenu domovinu svoju.

Dokle ćeš još, slavno ime,
    Slavonio, spavati? —
Tà što misliš? — Zar nij vrime
    Iz sna tvog već ustati? —

Motri samo okol sebe,
    Mila moja o mati! —
Da su bolji svi od tebe,
    Stidom moraš spoznati.

Već Primorac od zapada,
    I š njim Horvat ustaje;
Od iztoka već Rus sada,
    Děla slavna van daje.

Od polnoći Slovak i Čeh,
Slovstvo svoje podiže;
Od poldneva Serbljin siče
Sebi perce, pa piše.

Samo ti, još, Slavonio,
U dubokom snu ležis,
I kako sam upazio,
Podići se netežiš! — (?)

Što? — zar tužna, nejmaš više
U tvom krilu milinah? —
Il ti i sad neodiše
Miris tvojih starinah? —

Zar se dělah, starih slavah,
Vitezovah strunjenih,
I nebrojnih tvojih glavah
Nespoměnaš krunjenih? —

Zar zrit možes, gdě ti krasni
Lovor věnac opada,
Gdě ti jezik miloglasni
Obu-mire, propada? —

Zar žestoki jar ljábavi
Pram rodu te negrije?
Zar ako ga kad što davi,
Kerv u tebi nevrije?

Zar sěstrice s svojim' virnim'
Sincim' gděno rabote,
Gledat možes okom mirnim? —
O velike sramote!

U tebi je, dakle vrělo
Presahnulo ćutenja,
I nejma ti više tělo
Ni iskrice poštenja?!

Někda si se ponosila
Mnogom starom u lětu,
A sad tako utajila,
Ko da te nij na světu.

Někda pěsme tvoje slave
Svud oriše radostno;
A sada ih tvoji dave
Sinci jadni, žalostno.

Někda gusle i citare
Po svih bi čut stanovih;
A sada već i nemare
Za njih tvoji sinovi.

Někda, kuda tiho lěje
Dunaj, Drava i Sava
Na goricah, gdě grozd zrěje,
Pěva, nikad nespava.

A sad muči, jao mene
Sve, na městih svakima!
Još i věnac tvoj ti vehne
Pa te se ništ neprima.

O, kod ljudih i kod Boga
Merske nečutljivosti!
Kada li ti dubokoga
Sna tvog bude već dosti?!! —

Gdě ste sada, gdě, pěsnici,
Gdě, za Boga miloga?
Gdě ste stari pěvalici
Roda moga slavnoga?

Vaj! pomagaj! vičem sada,
Al sve zalud, — nejma ih:
Ko kad hitri iznenada
Blěsk kog šini, nesta ih.

U grobu ih, joj! travica
Cerne zemlje pokriva;
A men' tuga, žalost smica,
Lice Suza poliva!

Jer si tvoje pokazala,
Parko [11]) jadna! škarice?
Zar si mojih baš morala
Pěsmenikah sěć žice?!!!

Kud si sada ime slavno,
    Slavonio, pristala?
Kud? — kad ti je veće davno
    Stara slava propala? —

Al što zajduć s puta moga
    Velim? — „Starih nij-više?"
Il potomak roda tvoga
    Vitežkoga nediše? —

Prestan' dakle slavno sěme
    Roda moga, spavati,
Pa nastoji, jer je vrěme,
    Iz sna tvog već ustati?

TUŽBA.

na goj mnogih slavjanskih dětčakah.

I to ću ti, majko, tužit,
Věrni sin tvoj do smerti,
Nebi li se veće ružit
Kad nedala i terti,

Od mladeži što ti tvoje
Slavorodne govori —
Dětce tvoje, bratje svoje,
Sinak — dobro pozori!

Mladić roda tvoga, vedar,
Lěp ko ruža rumena,
Čist, ugledan, hitar, jedar
Ko jabuka zelena;

Tankovitan kao jela,
I ko jelen ponosan,
Umnost što je još izprela,
Za sve sasvim umnosan.

Mladić — rekoh tvog slavnoga
Roda — kakvi bit mora,
Čestje projde pokraj moga
Samotnoga prozora:

Tad uzdahnem, i jedinu
Rěč, suza me jer kvasi,
Dam: „*Za tvoju domovinu*,
„*Mlada kervi, prošla si!*"

„*Još se neš ni ugrijati*
„*Na otčinskoj moć peći*,
„*A jadan ćeš več morati*
„*U daleki svět teći:*

„*U tudjinske dojt ćeš kuće*,
Rano po tvom porodu:
Neumorno koi vuče
Na svoj samo mlin vodu.

„Kod *tudjine* tvoj se gubi
Um, pripravljen za mnoga;
Jer *on* ljubi, il neljubi
Domorodstva dom svoga.

*

„*Neljubi li*, — kod bogovah!
Na poštenju manjka mu,
A kod takvog, zar *otrovah*
Serkat směsu neš samu?!

„*A ljubi li*, — što će slavit,
„Neg *svog* roda broj slavah?
„O čem će se s tobom bavit,
„Neg o *svojih* upravah?

„O hadetih, bojnih silah,
„*Svoga* roda starosti,
„O naučnih *Svojih* dilah,
„I vlastelah sjajnosti?

„Ti ga slušaš dugo dosta,
Najposlě mu u vriću
Padeš, jer je još preprosta
Kervca tvoja, mladiću! —

„*On* pred tobom kao *lija*
Rod himbeno tvoj tuče,
Dok běljonak sve iz tiha
Na oči ti navuče.

„*Zaslěpljenje* kad te veže,
Onda se ta promina
U serdcu tvom ova leže:
„„*I ja ću bit tudjina!*""

„„Nipodniku neću cinu
Više Slavjan ostati,
Moju ću rad domovinu,
I š njom jezik prodati.""

„„Tu ću ostat, gdě su ljudi
Od tolike važnosti, (?)
Ne ko moji ćudne ćudi,
Za me već sad preprosti!""

„Kod *njih* kušaš srěću tvoju,
Pa kad razpeš sva, — derhtav,
I hud, vratiš se u svoju
Domovinu, al mertav!" —

Ha, nesrěćni roditelji!
Zar je dužnost to vaša? —
Dětčici se zar po želji
Roda, daje ta paša?

Zar njihovo serdce nije
Loza vašeg čokota?
Pa da tudjin u njem sije
Nauk, nije l' sramota? —

Pitajte ih od junakah
Što, il *naših* starinah,
Od pisacah, il vojakah,
Il negdanjih milinah;

Od *našinskog* rukotvorja,
Od pěsnikah pokojnih,
Od širokog kraljah morja,
I banovah nebrojnih;

Pitajte ih z lěva z desna,
Odgovor se nemetje;
Jer učitelj sam što nezna,
Ni učenik znat neće.

Pa može l' se za pravoga
Takvi *Slava* deržati,
Koi od *svog* ništ *slavnoga*
Roda nezna kazati? —

Hoće l' mu grud iz ljubavi
Prama *rodu* plamtiti? —
Kad to bude, i na Savi
Onda će led goriti. —

On odide medj tudjine,
Al tudjina nij više;
Sin nij svoje domovine,
Premda u njoj sad diše.

Kažite mi dakle: što je? —
Jerbo mu je um sputan —
Za tudjine, i za svoje, —
Ime mu je: „*polutan*." [12])

Tako, otci i matere,
Tako mora bivati:
„*Kako im se postelj stere,*
Onako će spavati."

Vaj, nesrěćini roditelji!
Zar vam svědok još gine:
Da nam nijsu priatelji
Baš ni malo *tudjine*?

Zar nam nijsu něgda *stari*
Dosta na žo činili;! —
I u sav glas vičuć: „*tari!*"
Serdce naše pilili?

A sad *mladi*, zar neznate
Kakvu jadnu prominu
Kane uvest, — i zanate,
Da nam jezik ukinu?

Pa zar jedno nij? dat mlado
Děte *tom* kad odlučim,
Ko vuneno krotko stado
Kada vuku izručim? —

O, nemojte ubojice
Biti vašoj dětčici!
Neg hasnite ko pčelice
I vi *vašoj* košnjici!

Upuštjajte u njihova
    Serdca, štogod znadete:
Děla *naših pradědovah*,
    Običaje, hadete;

Podžižite marno plamen
    U serdcu im marljivo,
Da pram *rodu svom* za znamen
    Gori nepreterzljivo!

I kako to učiniti
    Vi možete polasno.
Dok se šibka dá uviti,
    Nije nikad tom kasno.

Bude l' častnik, bude l' gazda?
    Narav se je obvikla,
Da činiti mora vazda,
    Što je diklu navikla.

Sad na město: „*Ja ću biti!*" —
    Ovo mu je jedina,
Koju počme, rěč, voditi:
    „*Neću biti tudjina!*"

„*Nit tamnice, bojne ruke,*
    Nit progonstvo nit vrime,
Nit mi robit mogu muke
    Slavno moje prezime:

„*Slavjanin sam rodjen čověk,*
Slavjanin sam odhranjen,
Slavjanin ću ostat dověk
Dok nebudem sahranjen!"

RAZGOVOR

Pisnika i Vile ilirkinje.

(Priklopka Danici ilirskoj god. 1836; II. tećaj; br. 9.)

PĚSNIK.

Vaj! Zašto me iz tamnog oblaka
Neuništi božja ruka jaka,
Prie, nego razorenje moga
Poče gledat *Naroda slavnoga?* —
Oštro ternje kosti mi prolazi,
Kad tudjinu zrim gdě suze gazi,
Koje, lěje oko mnogog sina —
Sverh žalostnih tvojih razvalinah.
Z desna, z liva, i sa sviuh stranah,
Gledam tužan i jadan u ranah:
Gdě prot majci tvojoj mač uzimaš,
Tužni *Rode!* pǻ se so tim štimaš;
Gdě pravilo naravi potiplješ,
' paklenu iz ust vatru siplješ;

Gdě ju gerdiš ružiš, švanjiš psuješ,
I boj, vičuć: „*juriš*!" navěštjuješ.
Gradovi se, i varoši puše
Izpod tebe, gazeč ih bez duše;
Blědi strah se krije svud pred tobom,
Pred běsnočom i pred tvojom zlobom;
Nevinost se u špilje zatvara,
Mač bo tvoj sve, što zahvati, para;
Kerv prolěvaš, i padaš u grěje,
A pàko se na to groktom směje. —
Motri, gledaj, što si něgda bila,
A sad što si iz seb' učinila!
Samosebnost, častoljubje tvoje
Zla ovoga uzrok ti je. To je,
To je, rode! da te sada ruži
Svaki narod, i pred svakim tuži,
Da te ruži, gerdi, švanji, psuje,
I gdě može serdce tvoje ruje.
Mnogi tvoji plemići gděkamo,
Za vlastitom polzom hlepte samo,
A za obćim blagom domovine
Niti malo serdce im negine.
Pa kak će te ti, (ki b' mogli,) branit?
Kak nadějom boljih urah hranit?
Kada je tim za poštenje — uho,
I za slavu roda svoga gluho? —

Velikaši tvoji bez sramote,
Stida svakog i cerne rugote,
Za ugledom i imenom gladni,
U daleke zemlje idu, — jadni!
Ond' puzaju, ond' si kosti lome,
I za taštih naslovih lakome:
Ond', — gdě spone na noge dobiše,
Kad se od teb', *Rode*, odděliše!

Poljah tvojih plod, aj! došlo žanje,
I š njim svoje podpira imanje;
Na gizdavih tvojima goricah,
Grozdje bere s teretnih lozicah;
Tudju marhu u livadah tvojih,
Predebela dětelina goji.

Tudja rěč te upravlja i vlada,
I zakone predpisuje sada;
Starji ti je narod tudje kervi
U tom od teb' dostojanstvu pervi,
A kod hitrog ti si tvoga žura
Jedva dobra za jednog pandura.!

Mladež tvoju vitku za čobane,
Kako joj dan svog poznanstva svane,
Odhranjuješ brižljivo jedino,
O nesrěćna moja domovino!

Propásti ti, koju zloba sije,
Otvorene stoje sve kapie,
A ti račjim korakom ih hitiš
Pretvoriti, — nit joj zato pritiš!

Děla su ti ruglo od osnovah,
A ti š njimi sperdnja svih narodah.
Što susědi tvoji, Saraceni, 13)
Prie něko lětah, — jao meni!
Na gluposti i slěpoći biše,
To si ti sad isto, i još višje;
Što če, ako neprogledaš skoro,
Biti za tvoj potomak oporo;
Nit će četvert izčesnut stolětja,
A sa svime nestat će ti cvětjah!

Nenavidost, nesloga i zloba,
Po tvojima sad se širi sobah;
Mir, jedinstvo, slogu, kao kugu,
I najvećju vazda, běžiš, tugu;
Prie, nego uznaš, što je pravo,
I od dobra zlo razlučiš zdravo,
Za nos daš se tamo, amo, vući,
I kakogod drugi hoće, tući.
Ljudi, kojih juče, jao meni!
Tak da reknem, nij bilo rodjenih,

Sad te gone pretiplju lemaju,
Dave, gaze, gděgod te srětaju. —
Ta dětca ti bez otca ostaše,
Jer nesramno veće sve prodaše:
Domovinu, jezik, ime, slavu,
Od starinah, i sve dosad pravu!

Tà hoće l' ti kad veće bludenje
Zadobiti željno odkupljenje?
Il ćeš ostat dulje u slěpoći,
I u tužnoj tumaranja noći?! —

VILA.

Tko tu vatru, kaži mi, podtiče
U tvom serdcu, mladjani Pěsniče? —
Ljubav, ljubav, kako mi se čini
Prama tvojoj sladkoj domovini. —
„*Nek se Aten, i Rim u prah slaže*",
Temistokles [14]) i Tulio [15]) kaže;
Nek se puše s varoši gradovi,
I nek im se neznaju tragovi,
Samo nek nij ljude smert poklala,
Domovina, věrůj, nij propala.
Domovinu nećine gradovi,
Nit varoši, nit visni turnovi,
Nego sinci, kojeno je milo
Odgojilo materinsko krilo.
Afrikanac i u svojoj, *Sahri*, [16])
Za grad, varoš i kulu nemari:
U njoj ima bez krova, ognjišća,
Bez imanja, i svoga kućišća —
Domovinu, za koju svej dati
Život, nikad neće pomanjkati. —

Još, Pěsniče, velis, da mač primam
Proti njojzi, tè tim radost imam?
Nije tako ne, nevěruj svako,
Nije tako, nego je ovako:
Sam si reko: „*Nek neštalna moda*
Siromašne za nos ljude voda:
Tà pogledaj mehkote i polja
Žitu najdeš u svakom kukolja,
Tak s' u svakom narodu nalaze
Kukaviče, tuge i nakaze."
Ima, ima, koji se nestide,
Što od nosa svog dalje nevide;
Ima někih, kojima je uho
Za poštenje svog naroda gluho;
Još i takvog smeta *Slav* imade,
Koi, što je „*slava*", niti znade;
Ali što je zatò, moj Pěsniče?
Zar se naše to što slave tiče?
„*Gdě je pseto nahudilo lavu,*
Gdě l' će slavi tko odteti slavu"?
Neka pade muha na medveda,
Tko reć može, da mu mira neda?
A i jurve znaš, da nijsu svaki
Niti persti na ruci jednaki.
Još i ovo moraš dobro znati,
Šta ću ti sad ljubezno kazati:

Što je ovo několiko hudih
Odmetnikah i ćoravih ljudih
Pram ilirskim tolikim sinovma,
Sve po izbor hrabrim vitezovma?
Zar ih neće (moram te pitati,)
Baš ko dima u zraku nestati?
Još, zar nijsu rědki ko nakaze,
U naravi koje se nalaze?
I zar ludo neb' moralo biti
Kad bi htěo ovo govoriti?:
Mogu, da mi *Krug* 17) neće psovati,
Od gděkojih na sve zaključati,
Na priliku: Někad se dogodi,
Da se jedan, ili drugi rodi
Slěp, s četirmi, il šest perst' na rukuh,
Il nakazljiv gdě na svomu struku;
Dakle nije uredni i pravi
Terk u ovoj prostranoj naravi,
Da se ljudi sa dvama očima,
I pokraj tog s petozim perstima —
Da se pravnim strukom poradjaju,
I ko takvi svagdě odgajaju?
Il se mogu kada od gděkoga,
U naravi stvora nakaznoga,
Zaključaji mudroljuboviti,
Na svu narav urednu činiti?

Da i to, — moj Pobratime mili!
Ako te što drugo nerazcvili,
Věruj meni, nejmaš temeljnoga
Ni uzroka tugovanja tvoga. —
Koji tamo, — po prahu puzaju,
I u tudj se lanac kovat daju,
Ti neznaju, što će „*slava*" reći,
I dilje će još za sponom teći.
I je l' tako, nemoj suze liti,
Neg ih gledaj jostě požaliti,
Što ih tako baš slěpoća tuče.
I k bludenju kratkoumnost vuče.
Ti će vazda zą ugledom teći,
Slav se iz njih neće ne izleći;
Tim je samo tašti naslov dika
Na ovomu světu prevelika,
A ne dom, ne slava roda svoga,
Od starinah, i sada slavnoga.
Ti nek idu od nas kud im volja,
Mi nećemo u žitu kukolja.
Tà to bi te moralo těšiti,
A ne pako na žalost buditi.
Nek se děle od nas kukavice
Nijsmo zato, Dragi! udovice:
Još su s nami naši hrabri lavi,
Domovine svoje sinci pravi;

Još nam naši ostaju Samsoni [18])
Jos *Davidi*, [19]) i š njimi i oni,
Koji biše u *korenu* — jasni,
A sad koj' su u *potomstvu* — glasni.
Ostaju nam još *Judite* [20]) verle,
Koje sile jošte nijsu terle;
Osta ju nam, koje ništ neplaši,
I skup věrnih *Makabeah* [21]) naših.
Još medj nami živu *Leonide*, [22])
Još struhnuli nijsu *Aristide* [23])
Još se serdca u *Scevolah* [24]) šire,
I još mersko na *izmetke* vire;
Scipioni, [25]) š njimi *Hanibali* [26])
Još u tamnu raku nijsu pali.
Te, kako je, zapitaj, Pěsniče!
I čuti ćeš gdě im serdce viče:
„Koristi su nam vazda jedine,
„Obće — bile naše domovine!
„Za ćut drugi nit smo kada znali,
„ Niti smo ga ikada imali,
„Nego samo, — od naše premile
„Domovine, odbijati sile:
„Branit věru, jezik, slave stare,
„Da ih kako gerdnik nesatare.
„Niti su nas sinci, nit supruge,
„Nit poslovi, niti kakve tuge

„Ikad mogle, ńit će kada moći
„Od toga nas stavit ni u noći.
„Mi nećemo nikad drugu slavu,
„Niti drugim věncem kitit glavu,
„Nego samo, da smo u njoj — bili,
„I věrno joj ko sinci služili.
„Duh životni u njoj smo primili,
„U njoj mlěko mile majke pili,
„U njoj krotko gojenje dobismo,
„U njoj u broj bratinstva stupismo.
„U njoj naši praotci i znanci,
„Sa svojimi miruju ostanci,
„U njoj ćemo s' i mi jednoč dati
„Iz ljubavi pram' njoj ukopati!"
Jesi l' sada čuo, što ti vele?
Nemoj dakle tužiti odsele! —

Što još ono reče? — Da tudjine
Polja žanju naše domovine;
Da na naših gizdavih goricah
Grozdje beru s teretnih lozicah;
Da njihovoj marhi trave naše
Predebele prinašaju paše? —
Čuj, Pěsniče, što ti na to velim,
Kadano se u serdcu veselim:
Što tudjine hrane naša polja,
Scěnim, da sam od svih drugih bolja;

Čim ih višje ima Iliria,
Tim, Pěsniče, bivam ponosnia:
Boga hvalim, što sam uzorena,
I od svuda tako nakitjena;
Da ne samo hranit mogu sine,
Nego jošte i š njimi tudjine.
Al što rekoh? morda ove samo? —
Ne, neg jošte i druge — onamo.
Ili neznaš, da smo ovd' u raju?
Da se plodi naši izvažaju,
Iz *Horvatske*, *Srěma*, *Dalmacie*,
I bogate na svem *Slavonie*?
Neznaš? da se marha svake struke
Medj daljene odtěruje puke?
Pa ti suze oko jošte lije,
Moj Pěsniče mili? — čudo mi je! —

Da me tudja rěč upravlja sada,
Predpisuje zakone, i vlada;
Starji moji, da su tudje kervi,
Štono veliš, od men' u tom pervi,
Negovoriš pravo, Serdce moje!
Čuj der mene, i znat ćeš, kako je:
Svud u cerkvah, svud, naše narode,
Rěči *slavske* na put božji vode;

U naškim se svud čuju jeziku,
Glasno, božju popěvati diku;
Još i naški, zar istina nije,
Da se ista sveta misa čtije? —
A světovni naši poglavari,
Ukinuše zar rěč naših starih?
Ne, Pěsniče, Diko moja mlada!
Nij tog bilo medj nami nikada.
Ono, što smo domovini, caru,
Ili komu drugom poglavaru
Davat dužni, po naški se samo
Na to, Bratco! i opoměnamo:
Svako selo, věruj mom imenu!
Ima na to knjigu odredjenu,
I u nju se, kakono se — daju,
To jest: *naški* i sad unašaju.
I što mislis? — Kad naški govore,
Kada rade, oru, sěju, tvore;
Kada sinci naše domovine
Svud těraju naški tergovine;
Kada naški mole, išću kruha,
Kad ostaju kod naškoga ruha;
S naškom rěčju, kad medj skup odhode,
I u njemu naški kolo vode,
Nebi l' ludo starji nam činili,
Praznu slamu nebi li mlatili,

Kada bi nam u jeziku komu,
Kog u našem čuli nijsmo domu,
Naredjene zakone davali,
I punimo da ih, pritezali? —

Još je starji; moj, tudjinske kervi,
Velis, od men' u otomu pervi? —
U *Zagrebu*, tko je stup duhovni, [27])?
Tko je věčnik, svoga kralja skrovni?
U *Djakovu* tko sa cerkvom vlada [28])?
A u *Šenju*, tko je biskup sada [29])?
U *Križevcu*, tko puk poučava [30])?
A iztočne cerkve, tko je glava [31])?
I svi ovi, nijsu l' loza tvoga
Dragog roda *slavno-slavjanskoga*? —
Tko pri banskim stolu sědi tamo?
Ded ga dobro sveg pogledaj samo! —
Većjom stranom nijsu li *Slovinci*,
Naše sladke domovine sinci? —
I knezevah, i vlastelah ima,
I plemićah mnogo jošte š njima,
Kojeno je naša porodila,
Slavianska domovina mila. —
A još tomu, zar deržava svaka
Nejma naših po izbor junakah? —

Koi kod nas muž hrabreno — sjajni,
U *slavonsko—sremskoj* slavnoj *Krajni*,
(Štono već i svako děte znade,)
Čast bojničku najveću imade [32]);
Koi svojim dostojanstvom sada,
U *Velikom Varadinu* vlada [33]);
Koi s svojim lovorom na glavi
Vitežkim se u *Brašovi* slavi [34]);
Koi hrabre Otočane vodi [35]);
Te sve tvoja Brodska Krajna rodi.
Temišvara, kog imade samo, [36])
I *Lavova* [37]) ded zapitaj tamo, —
Što će reći? — nije l', da imadu,
Koje slavit svi bojnici znadu? —
Deder ovdě, zapitaj *Zagreba* [38]) —
Zar slaviti neće *svog* do neba? —
Dalje pitaj ded *Petrinju* jasnu, [39])
I *tverdjavu* k tom *Osěčku* glasnu [40]) —
Zapitaj ih, i čut ćeš, Pěsniče!
Da i malo, i veliko viče:
„*One, one, Dragi! mi imamo*,
„*Po kojima, da smo srěćni, znamo!*"
A kog srěćni *Akumink* [41]) još ima [42])? —
Onog, — kog sva carska vojska štima:
Onog ima djedjernog viteza,
Onomadne koi neoteza

Uz bokove svoje mač pasati,
I junački Turke razbijati. [43])
I nijsu li oti, svima mili,
Sladko mlěko *slavske* majke pili? —
Višje takvih, još ću ti kazati,
Svakog stanja ima naša mati;
Al tko bi ih mogo sve brojiti,
Tko li kada světu navěstiti:
Što kada bi perah potupio,
Věndar neznam bi l' ih izbrojio.
Pa još kažeš: narod tudje kervi,
Da je od men' u svačemu pervi? —

Niti reci: da lozice rane
Moje, gojim samo za čobane.
Učilnicah, od vrěmenah starih,
Nejmaju li svi naši kotari?
A godina šesta, zar neteče,
Odkako ih slavna Krajna steče? —
Nije, nije, Serdce moje drago!
Da bi ovo preveliko blago,
U važniih samo městih bilo,
I za dobro mladeži služilo:
Svako selce, věruj mi, Pěsniče!
Što se Krajne *slovianske* tiče,

I od dvaest slabačkih kućicah,
Uzdignjenih ima učilnicah,
Gdě petdeset ponajmanje djakah,
Naški jurve poučava svaka.
Od šešt, sedam godinah dětčica,
Već nosaju knjige po ulicah;
Mladež, spolà jednog i drugoga,
Iz njih pěva, ili moli Boga;
I čobančad ista, kod svog stada,
Čtijući, si vrěme krati, sada.
Ili misliš, da nije istina?
Nek ti tvoja kaže domovina:
Učilničke samo ravnatelje,
I zapitaj š njimi učitelje,
I vidět ćeš, da, što ti sad kažem,
Ni najmanje, Sladki moj! nelažem.

A ni propàst neću, Diko moja!
Nek to — kani nakaza gděkoja,
I s ovim još brojem hudih sklatah,
Nek se sroče sva paklena vrata.
Što? — Zar misliš, da će tkogod lavu
Ikad odtet moći staru slavu? —
Neka mrěžu okol nas bacaju,
Sami, věruj, u nju se hvataju.

Il što vele, neznaš, naši ljudi?:
„Zar još i ti živiš, stvore hudi?"
Koje naše prirěčje ilirsko,
Na seb' ima ovo ruho pirsko:
„Prinemožen od davorah svojih,
„Legne spavat u hlad, lav někoi;
„Još nit zaspat kada neimade,
„Al već muha na terbuh mu pade:
„Ako sam ti neprilična gori,
„Ili teret ako te moj mori,
„A ti kaži, dragi!" Veli muha,
„Da s tvog slabog odletim terbuha.
„Glej u čemu buha nejma, aha,
„Čudna mi ti još od tebe straha!
„Zar još i ti živiš, stvore hudi?"
Posperdljivo lav ju naš pokudi. —

Děla su mi, veliš, sva, gotova
Sa mnom skupa, sperdnja od osnovah;
I da će mi još moje velike,
Sasvim skoro izčesnuti dike? —
Tà tko ti je to još najavio,
Tko li so tim glavu napunio?
Kakva sperdnja? mani mi se toga,
Daleko je to od roda tvoga!

*

Ime naše domovine mile,
Nijsu sperdnje nikada razile.
Duh pameti tvoje baci samo
Na něgdanja stolětja onamo, —
I znati ćeš, kakva děla, naše
Domovine sinci, vandavaše.
Al što bi te kojekud vodio,
Što li bi ti tud obširan bio?
Kada iste i ove godine
Imaš dělo [44]), tvoje domovine,
Na koje se i krunjene glave
Prědbrojiše, [45]) za ćut naše slave.
I nebi li ludo učinili,
Kad na sperdnju bi se prědbrojili? —
Nit će, věruj, do skradnjeg vrěmena
Nestat moći slavnog mog imena.
Iz sunca će prie dažd padati,
Prie sěver zemlju ugrivati,
Ribice će prie zrak broditi,
A ptičice u vodi živiti,
Prie perce morat će tonuti,
Nego će mi lovor uvehnuti.
Tà pogledaj okol sebe samo
Pram poldnevu, — i polnoći tamo;
Ded na desnu — z lěve gledaj strane,
Neš li vidět nasěg debla grane? — —

Od nesloge što pak pogovaraš,
Věruj meni! da samo potvaraš,
Bilo je to, moj Pěsniče! bilo,
Al sad se je sve već uništilo;
Boginja je vec *„Parba”* prestala
Rodu svomu osnivati jala.
Došli su već časi, došli dani,
Od nas sviuh željno očikani.
Dalmatinac, Horvat, neoguža,
Neg već ruku rodu svomu pruža;
Slavonac se veće dičit znade,
Što za mater *„Slaviu”* imade;
A *Serb* brat naš već žurno kerčiti
Zaraštjene ternjem pute, hiti.
Što se dakle za naše još ime
Bojiš? Dragi, nebrini se time!
Što psi něki ovd', onamo laju,
Tim nam, věruj, veću slavu daju;
Na cigane, zašt se nepotiplju,
Jěd svoj na njih, zašto neizsiplju? —
Jer nejmaju sjajne one *slave,*
Koja naše jurve kiti glave. —
Mi smo samo ovdě mi někima
Odmětnikom ternje u očima,
Al ostavi, dugo neće biti
Skoro će im oči procuriti;

Glogovo je naše ternje bilo,
A ni jošt nij narav izgubilo,
Naše ternje, kad kog počne bosti,
Ni šegurne neostaju kosti. —
Nit te trěba ono smutjivati,
Što nastoje něki prodavati
Jezik, ime, svoju *domovinu*,
Domovinu, i *slavu* jedinu.
A koji su oto, ded ih broji!
Nijsu l' samo izmetki někoji
A pa što će ovi moć prodati?
Domovinu? — trěba ju imati;
Jezik? — imaju l' ga, ded mi kaži.
Ime? — a gdě im je, ded ga traži.
Ili prodat *slavu* postupaju?
Kako, molim, — kad ju ni nejmaju.
Što će dakle ovi jošte ljudi
Prodat moći siromašni? (sudi! —)
Kada kano kukavci ovd' svoga
Nit imadu štogod vlastitoga?

Još me malo poslušaj, Pěsniče!
Što se *slavnog Roda* našeg tiče:
Još nij svuko upravnog čověka,
Branit ga je obreko do věka.

Još mu slave u ušima ječe,
Još mu slavska kerv po žilah teče;
Veće mu duh dobri domovine
Dodje s svojom svĕtlostju z visine,
I za dobro *Ilirie* svoje,
Pripravne mu sad sve sile stoje.

ILIR
kod tudjinah.

Ille terrarum mihi praeter omnes Angulus ridet.

Horatius.

Još jedanput imam volju,
Prie neg me nestane,
Pohoditi ond' u polju,
Stope moje malane:
Gdě ko dětić
Věnce pletoh,
Mnogi cvětić
Na se metoh,
I radostno leptiriće
Gonih u pramalětje!

Misal samo domovine
Moje, jačje draži me,
Neg ovd' baja od miline,
Koja svuda prati me;

Neg dvorovi
Nakitjeni,
Svi gradovi
Usvišeni,
I neg šume vitih jelah,
Sverh junakah pepela!

Potok onaj po livadah,
Gděno sam bro ljubice,
Milie zubori sada
Pokraj vitke šumice:
Babo koju
Moj usadi,
I po znoju
Svom obgradi,
Neg ikoje prodičeno.
Dosad vrelo studeno!

Brěžuljci tam, — gdě radostni
Skup dětčice věja se
Okol lipah cvětonosnih,
Nězda, kada sigra se:
Vesele me,
Jer miriše,
I bude me
Mnogo više,
Neg ikoje cerljen gore,
Kad dan pada za more!

Zato jošte imam volju,
Prie neg me nestane,
Pozdraviti ond' u polju,
Stope moje malane:
Gdě ko dětić
Věnce pletoh,
Mnogi cvětić
Na se metoh,
I radostno leptiriće
Gonih u pramalětje!

Tad slobodno može baklju
Žitka mog smert gasiti,
I prebritku svoju maklju
Za mnom veće pružiti:
Nit se starim
Žertvovati,
Niti marim
Putovati
U nebeske jasne dvore,
I veselja u more!

GRANIČARSKI DĚTĆAK.

Ruka mi je već sěgurna,
A serdčan sam, znaj!
Volja bojna, noga žurna;
Mač mi, ćako, daj!
Daj, negazi od predavnih
Koju primih kerv
Praděd ovah mojih slavnih;
Nijsam više cerv!

Nemiran sam u mladosti
Mojoj, nit sam sit:
Nemože me, znaj, zadosti
Ništa umirit,
Osim kad bi s tobom, ćako!
Mogo u boj it
Domovine moje jako
Dušmanine bit.

Već oddavno, u godinah
Moga dětinstva,
Tverdje gradit, bi nevina
Moja igra sva:
U postelji samo sanjah
Od ranah i zla,
I dušmane da svud ganjah,
Šekoh, bih i klah.

Iz mnogoga sna me parac
Već probudi rat,
I noćas, — baš kad udarac
Paši htěah dat:
Želja ova već oddavna
Nit mi danju bdit,
Nit mi kervca moja slavna
Noćju dade spit.

Juče, naši kad-bojnici
Činiše zulum:
Turskom kervju na granici
Natapljajuć drum,
Radova se tada dušah,
Slavnih, silni broj,
Al ja, ćako! moju kušah
Ruku: je l' za boj? —

Ruka mi je već sĕgurna,
A serdčan sam, znaj!
Volja bojna, noga žurna;
Mač mi, ćako, daj!
Daj, negazi od predavnih
Koju primih kerv
Pradĕdovah mojih slavnih;
Nijsam više cerv!

ILIRSKI BOJNICI.

Kad rat našu domovinu tišće,
Tad idemo rado na bojišće:
Prah nosimo, olovo i luntu,
Pa davimo dušmaninsku puntu.

Naučni smo od naše mladosti
Na šikarske i šumske gorkosti,
Na nezgode berdah i dolinah,
I čemerne nevolje pećinah.

Preko vodah i blata gazimo,
Neutertom po putu hodimo;
Pripravni smo u danu i noći
Domovini biti u pomoći.

Ni za buru, ni za kišu tada,
Ni marimo za mraz i sněg kada:
Kod vrućine i kod oštre zime
Na straži smo u to slavno ime

Za ručak naš netrěbamo tavu,
Loštir, lonac, niti kakvu spravu:
Kod glada je hlěb pokrěpa naša,
A kod žedje bistrog vrutka čaša.

Svaki dobro izmedj nas nišani;
I što uzme na nišan, se rani,
Il na cernu zemlju mertvo pada,
Ko od kose trava na livadah.

Sve neka naš hrabri bratac koi
Kervju svojom bojišće poboji:
Za dom, slavu, i za našeg cara,
Strah nas pasti věndar neumara.

Neka z desna, z lěva junak pada,
Što je zato? Zar se tom nenada? —
Il ga na to nije majka mila
Mlěkom svojim brižno odgojila? —

Pa najzada: zar se baš dogadja,
Da dušmansko zerno uvěk, zgadja?
Zar mač britki njegov vavěk para?
Zar mu kopje svagda odgovara?

Čestoput nas iz njegovih raljah
Našeg cara, apoštolskog kralja,
I věćnikah sovět oslobadja,
I s lovorom tam doma sprovadja:

Gdě davorstva našeg god slavimo,
I u skupu gdě se veselimo;
Gdě u naše divno i oholo
Po ilirski hvatamo se kolo;

Gdě veseli čaše uzimamo,
Tè u zdravje sviuh se tucamo,
Koji znaju za svoju jedinu
Da je slavno pasti domovinu.

POKOJ

Gjure Kastriotića-Škenderbega.

Za sumračjem rujnim jak děvice
Mladodobne teže žetvarice,
Tak za tobom tězi bez pokoja,
O pokoju sladki! duša moja.

Da mi te je gděgod spazit samo,
Rado bi te vijo tamo, amo;
Za tobom bi preko světa išo,
Preko vodah i jarugah prišo.

O, da mi je prosta kolěbica,
Odděljena od živučih lica,
U srěd guste šumice zelene,
Pokraj vrutka vodice studene:

Propletena lipom hladonosnom,
Dubom, borom i jelom ponosnom,
Gdě se jednoj na vitkih grančicah
Milo ljulja cervenglavka ptica;

Il gdě zeba s drugom gnjezdo navi,
I u njega plode svoje stavi,
Da mi poslě s mladići ko děva
Ilirkinja, sladačno popěra!

Mahom, bostan pred njom bi gradio,
I u njemu rogačic sadio;
Da njegovo vešnjikasto cvětje,
Nakiti mi prozor u prolětje;

Da gledati kroz njeg bude milo
Sjajno noćno měsečno blědilo,
Il u sobi jurve boje svake
Gdě titraju žarkog sunca zrake.

Marljivo bi tada cvět polivo,
I utljivu rasadu zalivo,
I čineći ovo, mislio bi,
Da sam ovdě več u rajskoj sobi.

Sada bi se na ćrešnju uzpeo,
Několiko ćrešanjah uzeo,

Sad bi listve na jabuku vergo,
I pohlepno s nje plod rujni tergo.

Sad bi s vitkom potreso šljivicom,
I gledo ih pod gustom travicom;
Sad bi išo jagodice brati,
Sad ljubice, sad ruže tergati.

Rado bi se medj kosce upleo,
I kadkada sam kosu uzeo,
Ter žestoke milodušne trave
Kosio bi, ko dušmanske glave.

Kod sunčane poldnevne žestine,
Kada kosci traže hladovine,
I ja bi se k njimi pridružio,
Pa b' za posal nov uda krěpio. —

Al izprazna, zašto nemiruješ,
Namisljivost? — Jer mi serdce ruješ? —
Ah, nikada, nikad neće biti,
Da kad tvoje vidim sěme kliti!

Glej! već čujem bubnjeve zvoniti,
I s bedenah topove germiti;
Svud sulice vidim, gdě se sjaju,
I zastave gděno se věјaju.

Mač mi dajte britki, da ga pašem,
I pohitim k bojnom kupu našem:
Ta se dužnost u men' glasno javljá,
A glasnie još slava ponavljá!

Dajte, dajte! nekasnite sada!
Jerbo želim pervi iznenada
Na dušmane krěpko udariti,
I silu im silom poběditi.

Ostanem li, slava će mi rasti,
A padnem li, na grobu će cvasti:
„Junak ovdě *Kastriotić* leži,
„Koi mertav još za mačem teži!"

S Bogom ostaj sad, sladki pokoju!
Nijsi, nijsi ti za narav moju:
Badava te tražim, i dobivam,
Kad mi serdce neda, da t' uživam.

P L A Č

nad mertvim ilirskim junakom.

Evo leži na mertvilu,
Tanan kano civ,
Više ne u rumenilu,
Kao dok bi živ! —

Sada gdě je snaga šakah?
Gdě životni duh,
S kojim pred smert još varaka,
Pušeći lulu?

Gdě je oko sokolovo,
Koje sěče zrak,
I zvězdice sve gotovo
Broji, bio mrak?

Ova bedra, koja znaše
Za brěg i za dol,
Gděno juče još terkaše
Kao jelen ohl;

Ove ruke, koje strělu
Natezaše rad,
U životnom nijsu vrělu,
Eva věse sad!

Blago njemu! jerbo ode,
Gdě nij više mrak;
Gdě široko, polja rode;
Gdě nagadja zrak;

Gdě s ptičiči sve šumice,
Gdě s divjadmi lug,
Gdě s ribami sve vodice
Věk imaju dug.

Kod bogovah već je tamo,
Ovd' ostavi nas,
Da mu děla popěvamo,
I damo na glas. —

Njemu něgda u godinah,
Dokno vojeva,
Skuplja biše domovina,
Nego druga sva.

On prama njoj iz ljubavi.
    Dětcu višjekrat,
I suprugu svú ostavi,
    Pa hiti u rat.

Dušmanskih sę nije zlobah
    Nikad obavo,
Nego ko slěp svako doba
    Medj njih je sernjo:

Na sulicu *stare slave*, —
    Kudgod je išo,
Njihove je gorde glave
    Mužki natico. —

Što sve čini kojekamo,
    Neda kazat plač. —
Prosim, na grob njegov samo,
    „*Metnite mu mač*,

Šarku, kopje, demeškinju,
    Olovo i prah,
Da i mertav dušmaninu,
    Svom utěra strah" *!* —

Skradnju kupno na junaku
Roda vašeg sad
Učinite službu svaku:
„*Kopajte ga rad!*"

U hladni ga grob pustite
Nuz dědove baš,
Pa pobožno izmolite
Jedan „*Otče naš!*"

I recite: „*Kad je, Bože,*
Sam već smerti rob
Sve, štogod ga galit može,
Sidji s njim u grob!!!"

ČOVĚK I ČOVĚK

(polag Blumauera.)

Dvojstruka je ovdě ljudih dika,
Svaka svoga ima naslědnika;
Al razlika ne samo na boji,
Neg se vidi jošte i na čohi,
Jedna bosě u izpraznoj sviti,
Druga pako jedno stavnom kiti.

Kano sunce, sjajno, jedna siva,
I na svoju slavu svět poziva;
Rod je druga měsečnoj bělini,
Koja ob noć samo dobro čini:
Ona sja se s očitom sjajnostju,
Ova sviti s otajnom světlostju.

Ko planinšćak nagli, s bukom, golih,
Ona rulja sa pećinah doli;
Ova kao tihi potok teče,
I skrovito prude svoje metje:

Ona ohlo lije tamo, amo,
Ova tajno polja topi samo.

Ona děli — na očitih městih,
Da se dělo to světu navěsti;
A ova se za srěćniu scini,
Kad se nezna što joj desna čini:
Ona dubi slavu u kamenu,
Ova u svog serdašca plamenu.

Ova svud se slavi i poštiva,
U jasnoj bo palači prěbiva;
Ova za stan jer skrovišće ima,
Samo slavu od svog serdca prima;
Ona može srěćno děte biti,
Ova - sama s sobom se dičiti.

Glasna slavo! tvoja je širina
Druga plava nebeska tverdina;
Tebe dostić, i to poštovano
Blago imat, nije svakom dano;
Tajna slavo! drug si moj do věka,
Ti! koja si za svakog čověka! —

ČOBANČE

kod svog stada.

Ima l' što na světu
Tako još miloga,
Ko što je u lětu
Srěća stanja moga? —

Kod ranoga jutra,
Kad těram na mlaku
Ovce, ta na nutra
Radost sětjam svaku.

U germku zelenom
Slavuljak se javlja,
I pěsmom medenom
Najprě me pozdravlja.

*

Zorno rumenilo
    Tad me galit lati,
I svuda me milo
    S svojim darom prati.

Još i děvah tu se
    Posloljubne želje,
Kad serpove bruse,
    Razliže veselje.

Listorodne grane
    S jedne mi — hlad daju,
A s druge me strane —
    Od kišah čuvaju.

Sad česmica vrějuć,
    Sav moj život mladi,
Sad mi opet lějuć
    Potočić san sladi;

Ovd' mi biser nosi
    Rosična kapljica,
Ovd' rubine vozi
    Trepteć na ružicah;

Vir mi bistri tamo
Ugledalo daje,
A isti onamo
Mulj, jazom postaje;

Listom, put, planina,
Stere mi bez mira,
A staze, dolina,
Ćilimi prostira;

Obilno mi sipa
Hranu, svaka ladja,
A miris mi lipah
Svud milo nagadja.

Zrak mi zdravi godi,
Zefir 46) produhiva;
Veselje mi rodi,
Kadgod što izkliva.

Žarko sunce kada,
Zrake svoje izda
Zlatne, měsec tada
Srebrom mene gizda.

Pred veće travica
Ložnicu mi stere,
A tiha rosica
Pred zoru ju pere.

Pan [47]) mi, bog moj, rado
Mlěkom, sěrcem godi;
A Pales [48]) mi stado
K debljoj paši vodi.

Sladačno mi poje
Seje Podvinjkinje,
A veselo stoje
Vile Glogovkinje,

Pastiri mi pisak
Svirni jasni prave,
I tak dižu vrisak,
Da mi brige dave.

Stališ mi moj, nove
Žice guslam plete,
Na veselje zove
Serdce moje, — gledte! —

Ima l' što na světu
Tako još miloga,
Ko što 'je u lětu
Srěća stanja moga? —

T E Ž A K,

(něgda diak.)

Blago meni! — Otče!
    Žarko mi ta sinu,
Kako plugom poče
    Radit, žalost minu.

Sasvim sam zasitjen,
    (Što gděki nij s krunom,)
Veseljem izkitjen
    Měrom verhom punom.

Sultanova [49]) slava,
    Mogolova [50]) dika,
Izpraznost je prava,
    I tamnosti slika.

Imanje Krezovo, [51])
I š njim što je blago?
I sve Platonovo [52])
Kaži što je? — blago!

Aristota [53]) šetnja
Po bostanu šta je? — I
Slěparia, smetnja
Reć se može da je.

Orat, kopat, sějat,
Moja je sva dika,
I za moje vějat,
Radost prevelika.

Sve nek imam zlato
Ovo, koje rekoh,
Jesam li ja zato
Srěću kakvu stekoh? —

Tko za blagom vernja,
Taj se u strah vere,
I misli, da s ternja
Sladke plode bere.

Može li taj kada
    Danju vesel biti,
A noćju ikada
    U pokoju spiti?

Ne, jer višje traži,
    I neka se pita,
Sve ga něšto draži,
    Želja mu nij sita.

A još je i tako,
    Blago i poštenje,
Ko staklo nejako,
    Uči upaztenje.

„Danas žive čověk
    U jasnoj sjajnosti,
A sjutra i do věk
    U cernoj tamnosti.

Danas ga još množtvo
    Blaga uzvisuje,
A sjutra ubožtvo
    Tišti, ponizuje,

Danas u sve srěća
    Obilnost mu drobi,
A sjutra nesrěća
    Sva mu dobra robi."

To sa mnom nebiva,
    Jer mnogo neljubim,
Nebo me dariva,
    Što nikad negubim.

Suh mi hlěb donaša
    Največji dobitak,
Bistrog zdenca čaša
    Najsladji napitak;

Haljina me moja
    Srednja, tako kriti,
Baš ko ona, koja
    Na někom se sviti;

Kolěbica moja
    Palačom mi biva,
I drugi pokoja
    Raj zemaljski sniva.

Ob dan me sunašce
    Ugodne ugriva,
A ob noć serdašce
    Měsečno mi siva;

Danica me milo
    Na peto posiva,
A noćnica dilo
    Dnevno doveršiva.

Kod posla mi ptice
    U zraku pěvaju,
Kod mira — zvězdice
    Na nebu sivaju.

Kišica mi rodna
    Moćno polja kvasi,
A rosica plodna
    Žedju biljah gasi.

Slavić mi glas diže
    U pol zimnog danka,
Koga ševa stiže,
    Ptica perutanka;

I pčele mi rade,
I košnjice pune,
Svoje sati grade,
Ništa se nebune. —

Blago meni! — Otče!
Žarko mi ta sinu,
Kako plugom poče
Radit, žalost minu.

ČOVĚČJE RADOSTI SVAKE DOBE.

Čověk još u zibki kano beba,
Radost sětja svaku, kad se ceba,
Od toga je svědok nam lalanje,
I njegovo najpervo směhanje.

Kano dětčak veće djipčuć pěva;
Od svakud mu radost množno lěva:
Već ga draži lopta sviralica,
I s leptirom dervena ćordica.

Kano mladić svuda vesel hodi,
Ovda hodi, a po vodi brodi:
Nadajuć se, (mogu stalno reći,)
Da će drugu věrnu skoro steći.

Kano suprug, svaku radost ima,
Koju svojoj po dĕtčici prima:
Dĕtca su mu samo, i supruga
Mnogo dražja, neg sva dobra druga.

Kano starčić okol sebe motri,
Da unučad svoju kako smotri:
I vidi l' ih, da se kad sigraju,
Veće misli, da je gor u raju. —

Mil je život, sladak i ugodan,
I na dobru svakomu prebodan:
Od kolĕvke tja tamo do groba,
Radost sĕtja čovĕk svako doba.

PROLĚTJE.

Presta sěver grudvu stezat,
I težaka nuz peć vezat;
Livadice sve oholo
Zelene se naokolo:
Ševa tihom u zraku
Slaže pěsmu već svaku.

Gizdava se ledinica
Plavi sva od ljubičicah,
A od cvěta kukurika
Žuti, da je vidět dika;
Briska veće razvija
Pup svoj něžni iz tiha.

Kiša pada toplovita
Na prirodu, ter ju pita;
Sunce s jarom svojom siva,
I već svaki stvor ugriva:
Od njegove sjajnosti
Sve se krěpi zadosti.

Lug je svaki oživlo;
Vozduh se je proměnio,
Divjad djipće po šumicah,
I zelenih šikaricah;
Lastih, rodih još na to
Dugo — seli k nam jato.

U gustomu javorikn,
Milo ti je, zlatnu niku
Letit vidět bagudicu,
I plazati guseěnicu:
A mnogo još milie
Čut planinšćak kak lije.

Granje već sirovo biva,
A u ruhu krasnom siva
Sumbul, tulpa, violica
I zlatjena iskričica;
Svuda ori ptičićah
Glasak noćni slavićah.

Cvětonosna sad dolica
Ori milo od pěsmicah,
A pašnici od pastira
Karabljice, kad posvira,
Gděno pase medeno
Njeg'vo stado vuneno...

Već radeni težak sětja,
Da su dnevi pramalětja,
Zato gleda vesel njive,
Moleć ruke darežljive:
Da ih plodne uzderže,
Dok se žetve nesverše.

A i mladež sva se, gdě je,
Pramalětnom suncu směje;
Violice i ljubice
Ide brati u dolice;
U kite ih sastavlja,
I za grude postavlja.

Lěpo ti je u prolětje,
Kada svuda cvate cvětje;
Kada zefir tihi duše,
I ptičice uho gluše.
Dajte, bratjo, hitimo,
I sad narav vidimo!

L Ě T O.

Okol nas je sve radostno,
Sve veselo i ponosno,
I u polju, i na stanu,
Gaju vertlu, i bostanu,
U kitnjastih dolicah,
I 'tersnatih goricah.

Sve, štogodě sad vidimo,
Ništa nije posve nimo; —
I noć nam i večer blěda
Svamogućstvo pripověda:
Što se miče i živi,
Čudnovato nas divi.

U polju nam za serp klasi
Zlatobojne rastu vlasi;
A grozdovi medne slasti
Zrěju, běli, rubinjasti,
Na lozicah ovitkih
Za berački nož britki.

Bostan zeljem darno plodi,
A perivoj cvětjem rodi;
S granja zrěle věse ćrešnje,
Kruške, briske, kisne věšnje.
Jabučnjakah milenih
Plod se krasno rumeni.

Složno ore sve šumice,
Sladkoglasne od ptičice;
Miloduhni svih lipikah,
I gizdavih topolikah,
Listići se na kraju
Od zefira gibaju.

Radenice pčele, litju
Svud po medosočnom cvitju,
Sad ovd', sad ond' zasědaju,
I pohlepno slast sisaju:
Tad u svoje košnjice,
Prinašaju sladčice.

Sunce s jarom svojom grije
Narav, žeštje, nego prie;
A kiša ju topla pita
Tako, da je sasvim sita,
I vedro joj još lice
Rosne tope kapljice.

Vedric je svuda sada
I u polju i livadah;
Žetvaricah za broj mili
Zlatni klasi su sazrili:
A za kosce krovovi
Livadah, su gotovi.

Sve štogod još pred očima
Umerlima našim' ima;
Što se miče, živi, giba,
I u zibki milo ziba,
Premogućno, od želje
Budi nas na veselje.

Okol nas je sve radostno,
Sve veselo i ponosno,
I u polju i na stanu,
Perivoju i bostanu,
U kitnjastih dolicah,
I tersnatih goricah.

JESEN.

Veće šume potužiše,
A lugovi požutiše;
Od mrazovah ubijeni
Listak pada dol' cerveni:
Gusta magla zrak krije,
Větri duhšu hladnie.

Po šumicah premda žutih
Još okretni kos nešuti;
Dětelj, vuga, kreštelica,
Drozd, puzavac i sinica,
I skup manjih ptičićah
Sad nadpěva slavića.

Još se divjad nebrižljiva,
(Znajuć, da će zrět im njiva,)
Po lugovih uterkuje,
I radostno podjipćuje;
Sam o svojoj zimini
Mrav se bavi jedini.

Po sve duge drage noći,
Pěsmicom se svojom koči
Ćurić, sladko pěvajući:
„*Ćeru, bil*," sve pozivajući —
Vrědnu starost, i mladost
I dětinstvo — na radost.

Město lětnog krasnog cvětjah,
I razkošnog pramalětja,
K sebi mameć sviuh oče,
Jesenski se gizdat poče
Po livadah svud vani,
„*Lěpa-Kata*" nazvani.

Město skladnosložnog kora
Žetvaricah u klasovah,
(Kojeno su već požele,)
I radostne, i vesele
Ore sad pudaricah
Pěsmice u goricah.

Město jeke od kosicah,
Bruseći ih brusilica,
Kosiri se milo zvonit,
I sudovi čuju bronit;
Škerbetaljke škerktaju,
Klepetaljke kleptaju.

Izpod lista vinovoga
Grozd se lica sja zujnoga;
A serdčika vinokisna,
Zrěla věsi s debla visna;
Šljive plave od dike
Sve gizdaju šljivike.

Nuz kolčiće privezana
Smokva, briska, ovih danah,
(Koje slikar umětnie
Načiniti neumije)
Sve poziva na branje,
I na milo kušanje.

Dajte, bratjo, sad hitimo,
Plod jesenski saberimo!
U veselju, š njime cělo,
Pokrěpljujmo naše tělo:
Hvale noseć u ustih
Onom, tko ga zrět pusti.

ZIMA.

Neću samo tebe, krasno
Pramalětje, slavit glasno!
I tebi nek, zimo, moje
Na poštenje pěsme poje!
Jer i ti si ugodna
Š njim zajedno, i plodna.

Istina je, neodiše
Po dolicah cvětje više;
Slavuljak negluši uše,
Nit zapadnjak tihi duhše;
Něgda šume ohole,
Postadoše već gole.

Ipak i po sněževnima, —
Ko gajovih zelenima,
Imam staze utervene,
S ugledalih okol mene;
I višje sam još steko,
Jerbo vidim daleko:

Golišavu kroz lipicu,
Tamo prostu kolěbicu, —
Zadovoljnost gdě prebiva,
I izkrenost prava siva:
Utěšenje, veselje
Moje, gledam od želje.

Slabie me sunce grije,
Istina je, nego prie,
Al i prostim okom zato,
U njegovo gledam zlato:
Što nemogu u lětu,
Pod sve blago na světu.

U rít daljenih zemaljah
Letit gledam jata ždraljah,
I seliti labudove
U toplie tam světove;
A kasnie, po mraku
Čujem čavke u zraku.

Ovd' nebrojni skup dětčice,
Čelikaste cipelice
Vezat vidim na tabane,
I koracat na tavane
Sjajnih vodah radostno,
I sklizat se ponosno;

Pěsme orit devojčicah
Ondě opet sa sonicah,
I na njim' zapregnutimi
Paripami gizdavimi,
Praporčiće zvektati,
I bič čujem puckati.

U ljubljenom kolu, cile
Obitelji svoje mile,
Učeć, mudro věče dajuć,
Il možebit zlo karajuć,
Domaćina je l' pravi,
Dugačku si noć davi.

I zima je dakle mila
Od postanka svima bila,
Zato neka i njoj moje
Na poštenje pěsme poje,
Koje dosad mučaše,
Jer joj narav neznaše.

*

ZORA.

Narav žalostno cernilo
Već svlači,
Pa radostno rumenilo
Oblači;
Ponosno se blěska sviti,
I nebesa plava kiti
Zornica.

Noćne se već razbijaju
Tamnosti,
I na město njih nastaju
Světlosti:
Razbojnik u svoje špilje,
A režeća zvěrka dilje
Putuje.

Kokot ju pozdravljá sada
Pěvajuć,
Sad pastir na zdenac stada
Těrajuć,
Na frulici kad prebira,
Il kad u rog svoj zasvira
Radostno.

Kućoderžne stanarice,
Kad svoje
Mlěkom pune jur kablice
Nadoje,
Tada marhe gone plodne
Na travice gustorodne
U polje.

Reduše su sve kod kuće
Na noguh,
I vretenih hitro zuče
što mogu;
Steru postelj, — peku pite,
Pa težakom torbe hite
Puniti.

Medjutim i veće nebo
Nagadja:
Od iztoka, gdě se Febo [54])
Poradja,

Cerljeni se, i světi se,
I svud milo već běli se
Sva narav.

Pod tverdinom kada plavom
Uzajde,
I s vatrenom svojom glavom
Sjat najde:
Sva se narav razigrava
Verstobojnim u opravah
Radosti.

Narav žalostno cernilo
Već svuče,
I prekrasno šarenilo
Obuče;
Ponosno se blěska, sviti,
I nebesa plava kiti
Sunašce.

Sve, štogod se giba, miče,
I staje,
Jednokupnim glasom viče:
„*Zora je!*"
Pa dan metje rad preda se,
I zoricom poteža se
Na poso.

D A N.

Već viš jelah, i borovah
Visokih,
Viš javorah i dubovah
Širokik;
Nebovisnih viš planinah,
Viš gradovah i zidinah,
Sja sunce.

Limokrovni se turnovi
Blěskaju,
I svud jasnost na *stvor* ovi
Hitaju;
Kroz stakleni prozor, zrake
U sobama, boje svake,
Titraju.

Stvorenje se milo svako
Njem javlja,
Kad ga ljubko sve ovako
Pozdravlja:
„Dobro došo, běli danak!
Dobro došo, dug ostanak
Bio ti!"

Lugovi se dna ponosnog,
Radjaju,
Od tereta hladonosnog
Klanjaju;
Utljiva se rasadica,
I plavkasta ljubičica
Razvija.

Po cěl dugi danak rade
Pčelice;
Hranu traže svud — za mlade,
Ptičice:
Gore, dole, polja, trave,
Zemlje, šume i dubrave
Prelitju.

Pod debelom hladovinom
Od lipah,
Pastir jeku s svom milinom
Prosipa:

Sladkosložnu karablȷicu
Kada k ustam — il dvojnicu
Prinese.

Težak, (svoje, da nezgubi
Imanje,)
Ore, sěje, kopa, zubi,
Il žanje;
Rěže, veže, plěvi, bere,
Il povale rujne stere
Na berdu.

Rukotvorac, iza sanka,
Noćnoga,
Čeka željno světlost, danka
Běloga;
Da što svojoj drugarici,
I nejakoj još dětčici
Priskerbi,

Vrědno mu se dakle svaki
Stvor javlja,
U porodu kad ga taki
Pozdravlja:
„Dobro došo, běli danak!
Dobro došo, dug ostanak
Bio ti!"

VEČER.

Lěpo ti je u prozorje,
Kad tvoje
Sunce, kasne zrake more
Poboje;
Il kroz bilje kada rosne,
I livade cvětonosne
Proziru!

Viš vàlovah zlatokosnih
Na njivah,
Rujní pokrov tvoj ponosni,
Kad pliva:
Oko vedriš, poživuješ,
I na radost probudjuješ
Svakoga.

O miline, kad gorica
Zelena
Sja s pervazom svoga lica
Zlatjena,
Prie, neg sunčanih zrakah
Od večernog blědog mraka
Nestane!

Kod pojeće kad kukmarke [55])
U zraku
Poizdaju zrake žarke
Moć svaku:
Tad radostni hite kući
Poslenici, pěvajući
Pěsmice.

Čordaš stada těra mlična
Pěvajuć,
A čobanče vunodična
Svirajuć —
S paše, doma u torove
Na jaslice, te osnove
Za hranu.

Radostni se uterkuju
Telići,
A djipćući poblekuju
Janjići:

Mlěkom darno napunjena,
Željno terče pod vimena
Materam.

Čavčućasto jato, prie
Neg milo
Gnjezdo najde, neba krije
Plavilo.
Konjici se u dolinah,
A ćurici na planinah
Javljaju.

Od zapada, cervenilo,
Kad Febu
More topi, sědi milo
Na nebu;
Od iztoka sja zvězdica,
Po imenu *večernica*,
Gizdavo.

Lěpo ti je u prozorje,
Kad tvoje,
Sunce, kasne zrake more
Poboje;
Il večerno cervenilo,
Kad na visnih sědi milo
Oblacih!

NOĆ.

Sunašce nam sjajno pade
Za more,
I noć cerňa već krit stade
Svė gore;
Gaj, dol, polje, lug, livada,
I sva mati narav, sada
Miruje.

Nepriateljica ova
Světlosti,
Tužni pokrov već izsnova
Tamnosti:
Svaku boju ntamani,
Jer ju pokri svojim vani
Cernilom.

Čaverljugu nij' čut sada
Pěvati,
Nit pastira kod svog stada
Svirati;
Verstobojnog cvětjah boje,
U livadah nij' moć koje
Motriti.

Od zefira sad gibati
Grančicah
Nevidi se u listatih
Šumicah,
Nit po njimi gori doli
Kora ptičakah oholih
Skaktati.

Nit se kosah u livadah
Oštriti,
Nit serpovah vidi sada —
Brusiti;
Nit se pěsam' gdě oriti,
Niti strunah gdě zvoniti
Već čuju.

Sve miruje sve u sankah
Za nove —
Krěpeć se dojgućeg danka
Poslove;

Kadkad samo kokot glasno,
Kom' odpěva slavka jasno,
Glas diže.

Blědozračni měsec, gizda
Nebesa,
S milionom čineć zvězdah
Čudesa:
Putnicima svěćnjak daje,
I time im često staje,
Na pomoć.

Iz kolěbe težak svoje
Izlazi,
I vlašići kako stoje
Gor, pazi:
I je l' zora, viče: „*Zora!*
Već se blěde naših gorah
Verhovi!

Od iztoka, već se dižu
Světlosti,
I razbijat svoj krov stižu,
Tamnosti:
Brěg, dol, polje, lug, livada,
I sva mati narav sada,
Běli se!!!"

O R A Č I.

Omnes eodem cogimur.
Horatius.

Ruke nam marljive
Obradjuju njive
Radostno:
Kad im privest žele
K plodu stanje vele
Žalostno.

Gor i doł stupamo,
I sladku pěvamo
Pěsmicu
Vukuć po plodnici
Materi zemljici,
Brazdicu:

„Oj, samo duboko
Ruj, i u široko,
Lemešce!
Věrno mervi, kerti
I naše po smerti,
Ćepešce!

Vid, ljudi, uprite
U njeg! i mislite
Poznano
Što je: „„„*Naše ime,*
Biti će mu sime
Zarano!"""

Sějte u ufanju
I milosti stanju,
Sěmešce!
A kad pozubite,
Božje zazovite,
Imešce!

Kliv će topla kvasit,
I žedju mu gasit
Kišica;
A topit ugodna,
Blagonosnoplodna
Rosica.

Sunašce će, milo,
Grijat mu hodilo
Zeleno;
A sněg krov dat vani,
Od srebra iztkani,
Ljubljeno.

Klasak će se nihat,
Ko vitka savijat
Terščica
Svud kud zernce zhvati,
Nij' nevěrna mati
Zemljica.

Ništ ovd' neće minut,
Ni najmanja zginut —
Slamčica;
Okrom samo kliva,
Sitna nevidljiva
Plěvica.

Koji ovd' sveršiše
Sějat, — doživiše, —
Miruju;
Sami posějani,
U grobu svom' vani
Stanuju.

Dulje će terpiti,
Dok će zrěli biti
Grobovi:
Dok božji za nove
Dozrěju serpove,
Plodovi. —

Ako još na rani
Svojih posějanih,
Tko pati:
Nek zna, da sve vrěme
Neće ni to sěme
Ležati.

I mi ćemo pasti, —
Skupa š njimi rasti,
Sazriti:
I plod věčnji tada,
Našeg ovdě rada
Primiti." —

NADĚJA,

(polag Šillera.)

Već od zibke, čověk sanja
Sve od boljih vrěmenah,
I svud skokom srěću ganja,
Ne bez znoja cervena.
Svět se grize i proganja,
Da ga skoro nestaje;
Čověk věndar poboljšanja
Naděju si sve daje.

Naděja ga na svět rodi,
Děte gerli, — još lapa;
Svud mladinca krěpko vodi,
Nit se s dědi zakapa,

Jer preminu l' s ovog světa,
U hladni se grob stave,
Al naděja věndar cvěta
Nasadjena viš glave.

Nije ovo izmišljenje
Kratkoumnog čověka,
Neg naravno upravljenje,
I ostat će do věka.
Mi ko ljudi platju gori
Primit ćemo na duši;
Jer što serdca glas govori,
To naděja neruši.

NAŠ SVĚT.

O, kako je glasno
Svamogućstvo — krasno
Svět narešilo,
I nakitilo! —
Na kerubinih,
I serafinih
Samo, da nij' isto
Odabranih misto,
Manjka mu.

Providjenje čini,
Da nam se promini
Ovd', duh, na stazi —
I preobrazi.
Cvět svud tergamo,
Svuda uživamo

Najplemenitie
I najugodnie
Radosti.

Kom jarom nesiva,
Koga neugriva
Dnevno sèrdašce,
Milo sunašce? —
Kom na daljenom
Putu, znojenom
Putniku nehasni
Měsec blědovlasni,
Bogato? —

Kom blěskaste,
Plavozelenčaste
Studenca vode,
Milo negode? —
Koga kišica,
Koga rosica
Okol Gjurgja danka
Blagom prestanka
Nepìta? —

Kog potok isti,
Na dnih svojih čistih

Lěvajuć s sterma,
Kada pasterna
Prot njemu pliva,
Neprobudjiva? —
Kog nehladi zefir? —
Verstobojni leptir,
Kom nij' mil? —

Kom sědeć na nizkih,
Listorodnih liskih,
Slavke nedaju
Glas, kad pěvaju? —
Komu kukmarke
Nenose darke
U zraku trepteći,
I milo cverčeći:
„Ci, ci, ca?" —

Za kog je plavilo
Neba; zelenilo
Zemlje — učinjeno,
I ustanovnjeno? —
Ond' tverdina plava,
Ovd' zemlja gizdava!

Koga ova nebi
Premogućno k sebi.
Privukla? —

Al věndar se tako
On jedino jako,
Odičenosti
Sja i krěposti
Badava siva,
I nebo biva
Narav za onoga,
Jasnost oko koga
Nevidi.

Svaki još dok tira —
Veće obumira
Cvět, i prolazi,
Kog takvi gazi;
Svaka cvatućih,
Miris dajućih
Poljáh, i livadah,
Za njega propada
Lěpota. —

Dobro neizměrno,
Čini, da mi věrno

Serdce krěposti
Bude zadosti!
Tad iz čašice,
Pit ću medice:
Tada će mi dati
Ovd' već narav mati,
Nebesa. —

ZADOVOLJNOST.

Vilia miretur vulgus, mihi flavus Apollo
Pocula Castalia plena ministret aqua.
Ovidius.

Ihu! Nijsam u tugi,
Sve svět nek je drugi,
Ja zadovoljan da sam
Sasvim s ovim, glasam!
Od istoga sâm cara,
Mnogo bogatií,
I nek me svěst nekara,
Daleko srěćnií;

Ovd' někoji ludovi
Hlepte za kerstovi,
Za zvězdom neuredno,
I vladom zajedno;

Ja zadovoljnost kažem,
Čovečnost i čednost,
Da nadhodi, nelažem,
Sveg světa uglednost!

Ja radostno uživam —
Kog svagda dobivam
Iz ruke darežljive,
Dar — nebeske njive.
I sve nek koga vidim,
Da višje imade,
Neću da nenavidim,
Nit da serdce znade!

Nit žep, pit kese pune,
Nit me vabe krune
Nit me kraljevske zlate
Privlače palate.
Ovd' guste bus travice
Moj mi prestol duži,
A ond' struk iskričice
Za žezlo mi služi!

Sve — što bi mi prudilo,
Što li koristilo
Blago perzianskoga
Šaha poglavnoga?

Sem, Kam, i Jafet složno
Bez novca, bez lonca
Živiše, al razložno,
Bez brige do konca.

Jedva me velebiti
Raj može dražiti;
Město bo mi je svako
Nebo i onako. —
Ihu! Sve neka vrije
Gděgod još svět bolji,
Neću ga, kada mi je
I ovaj po volji!

PRIATELJSTVO. 56)

O mihi praeteritos referat si Jupiter annos.
Ovidius.

Po planinah,
I dolinah
Rèka rulja
  Nemila:
Těra granje,
Kamen panje,
Rast iz žuljah,
  Gomila.

Pramalětje
Daje cvětje

Prie goloj
    Dolici;
A ugodno
Lěto rodno,
Klás oholoj
    Pšenici.

Jesen reši
I tereši
Tersje mednim'
    Grozdovih;
Zima biva,
I pokriva
Zemlju lednim'
    Pokrovih.

Sada vehne
Bez spoměne
Ova glava
    Imena;
Sad propada
Iznenada
Ona slava
    Vrěmena.

Sad se běli
Danak děli,

Pa oporo
Noć vlada;
Sad pup cvate
Lěpe Kate,
Sad naskoro
Opada.

Danas mati
Narav lati,
Svud bělinu
Širiti;
Danas veće
Tako neće,
Neg cerninu —
Nositi.

Sad nas tako,
Sad ovako
Zašćiteljstvo
Daruje,
Samo naše —
Štono pase
Priateljstvo —
Stanuje. —

O, tad koju
Uru moju

Od veselja
Imadoh,
Kad t' za moga
Iskrenoga
Priatelja
Poznadoh!

Kad se samo
Měri — tamo,
U malečkoj
Pojavi,
Što činismo,
Dokno bismo
U Osěčkoj
Tverdjavi;

Onda oče
Moje toče
Od radosti
Suzice,
A ćut pije
Obilnie
Od sladkosti
Čašice. —

Sve nek tu si,
Na umu si

Mom' kod sanka
Istoga;
A nuza me,
Sve nuz rame,
Cělog danka
Běloga.

Il zborio,
Il pojio,
Il gdě diku
Glasio,
Svagda sam te,
(Sěguram te!)
Na jeziku
Nosio. —

Kud se daše
One naše
Něgda ure
Medene?
Kuda kola
Ona ohla
Zimske bure
Ledene?

Gdě su klasi
Zlatne vlasi,

Gdě stazice
Tervene;
Gdě livade,
Gdě ograde,
Gdě šumice
Zelene:

Gděno rane,
Izabrane
Jagodice
Tergasmo,
I ponosni
Cvětak rosni,
U kitice
Vezasmo? —

Sve kudkamo
Projde! — samo
Lanac [57]) za nas
Ostade:
O kom kresne
Naše desne
I dan danas
Još rade.

SAMOČA.

Samo će mi smertni dan,
Ovaj moj moć odtet stan.

Glej mene do věka
Srěćnoga čověka,
Okrom noći
U samoći
Prebivajućeg!
Svaki lug, potok, kremenčić,
Svaki dol, brěžak i zdenčić,
Svaka šumica,
Svaka travica,
Mudrost Boga
Svamogoga,
Pripověda mi.

Svaka šikarica
Meni je cerkvica,
A tom svaki
Bus jednaki,
Oltar svetjeni;
Ovd' mi je zemljište rosno
Klečalo sjajnoponosno:
Ponizno Bogu,
Gdě gibam nogu,
Gdě ga hvalim,
Tamjan palim
Nepreterzljivo.

Slavulj me usniva;
Slavulj probudjiva,
Kad cervenilo
Zòrnično milo,
Postelj mi kiti:
Tad Boga moga u rodu,
U pupu, cvětu i plodu,
Cervku i mravku,
U bagudi
Ko u rudi,
Gledam, i štujem.

Moj krovčić slamnjeni,
Gdě golub zlatjeni

K seb' miloga
Druga svoga,
Gučuć poziva,
Sladji mi pokoj pripravlja,
Nego palatja ponavlja
Mira milinu
Varošaninu,
I neg tanki
Varošanki —
Vezeni jastuk.

Često ić put steknem
Na grobje, gdě kleknem
Na grob koi
Milih mojih,
Smert promatrajuć:
Križe gledam mramornjene,
I na njima užlibljene
Redke bibliah
Čitam iz tiha:
Kojih sěne
Uče mene
Umrět radostno.

OSLOBODJENJE.

O naravi, hvala Bogu!
Da te ovdě več sada
Pozdravljati slavno mogu,
Jur odděljen od grada:

Gdě u kolu větrenjastih,
Mladih, spola svakoga,
I tom ženah grošušastih,
Čuh i vidih premnoga.

Gdě il htěah, il nehtěah
Svim se morah klanjati,
I tko vrědnost neposěja,
Onom hvale davati.

Gdě natěran vrěme gazih,
Kosu gvoždjem ferčeći,
I po novog světa stazi
Prezposleno hodeći.

Gdě kod zdravog vida, morah
Staklo na nos natući;
I gledajuć što iz dvora,
Očnik k oku privući.

Gdě (nebi li rad uvrědit,)
S dangubicah sastavom,
Kockajuć se morah sědit —
S kesom mojom meršavom.

Gdě ručajuć, nebrojene
Laži morah slušati,
I čemerom začinjene
Zalogaje gutati.

Gdě kako se jěst, sěditi,
Kako žlica deržati,
I kako se mora piti,
Nestidi se kazati.

Gdě jesam li kad šutio,
    Moradoh se lud zvati,
A jesam li govorio,
    Bih usiljen mučati.

Gdě jer lizat i ljubiti
    Ruke ženske neznadoh,
Po njihovom sudu, biti
    Neotesan moradoh. —

Zahvaljujem Bogu samo,
    Da je već sve prestalo,
Neuljudnog što je tamo —
    Sa mnom dosad bivalo.

Světu javljam, i nelažem,
    Ništa nijsam zgubio,
Neg iskreno jošte kažem,
    Da sam višje dobio.

Sagu masti mirišave
    Ond' — lepezlo podiže;
A ovd' svakoverstne trave
    Duhva, duhvu prestiže.

Zlatovezne ond' — jastuke
    Věšta ruka izveze;
Ovd' ćilime svake struke
    Mati narav iznese.

Ond' — bojice, gospodične
    Blědo lice rumene;
A' světlosti ovd' zornične
    Cělo tělo cerljene.

Ond' — pogani vozduh isti
    Mlětna čini čověka;
A vétrići ovd' ga čisti
    Krěpe, gale do věka.

Sloboštino! rěka čista
    Ovdě tvoja izvira;
Ovd' se ovdě tuši ista
    Misal svakog nemira.

Ovd' se tvoje serdce širi,
    Sladka zadovoljnosti!
Ovd' ljubljeno na me ziri
    Svaka radost, zadosti.

Ovd' veselja stalnog rosa,
Topi cvět u dubravi;
Ovd' naručaj tvoj me nósa
Mila majko naravi! —

Nit će mi kad žep omilit, —
Nit će kruna na glavi
Od tebe me moć oddilit,
O naravi, naravi!

Zato hvala dragom Bogu!
Da te ovdě već sada
Pozdravljati slavno mogu,
Jur odděljen od grada.

PUSTINJAK.

Sám sam, gdi sam, —
    Neljúbljén,
Ali nijsam
    Ni merzljen.
O, da b' bila
    Ovd' soba!
Moja mila
    Do groba

Ja nit nosim
    Světu mit,
Al nit prosim, —
    Jer sam sit.

Onaj dušah
Gospodar
Sám mi pruža
Dar po dar.

Nit mi radost
Nagadja,
Nit me žalost
Pohadja.
Oči ruke
Gor dižem,
I bez muke
Mir stižem.

Sám sam, gdi sam, —
Neljubljen,
Ali nijsam
Ni merzljen.
O, da b' bila
Ovd' soba!
Moja mila
Do groba

MOJOJ SĚVNICI.

O, koliko sladkih urah
Sprovodim ko ptičice
I kod tiha i kod burah
U teb', mila sěvnice!

Kad mi cika, vika, lupa
Poludnevna ďovolji,
Tad má noga k tebi stupa,
Da uživa čas bolji. —

Pod debelom kladvinom
Tvojih vitkih grančicah,
Zahoděven zelenilom,
Miris sětjam gjurgjica.

Gor — u tihočistom zraku,
Malušastu mušicu
Milo gledam vodit svaku
Neprestance igricu.

Na sve mni'm, što imam rada,
I ljubljeno što mi je,
I sve světa ovog tada
Zaboravljam sičije.

U duhů sě medj nevino
Družtvo kadkad postavim:
Tamo, tamo, gdě jedino
Zlobnih ljudih jad davim.

U teb' suze men' srěćnomu,
Radosti su suzice.
O, hvala ti na tom tvomu
Daru, mila sěvnice!!!

ČOVĚK,
i njegove godine.

Na matere věrnom krilu
    Ležeć, *děte* miruje;
Gleda dojku svoju milu,
    I tomu se raduje.
Pod nje brigom raste mali,
    I dobiva hod veće,
I čini se, da mu šali
    Nigda konca bit neće.

Al naskoro san se ovi
    Ko u zraku dim gubi,
I na město njeg, gotovi
    Čekaju ga već zubi:

Sada kano *dětčak* šetja,
Da su ona dražinstva —
Samo bila kite cvětjah
Nevinoga dětinstva.

Još kad stupi u godine
Krěpkosnažne *mladosti*,
Sve za něčim morno gine,
Morne sětja gorkosti:
Těsnií mu i těsnií
Sve, otčinski stan biva,
I nemir ga mori tihi,
Dokgod u njem prebiva.

Iz njeg seli u svět, (trizan;)
Svoju srěču da kuša,
I je l' krotak, prost ponizan,
Osětja mu slast duša:
Gora mu svud blagom plodi,
A livada cvětići;
Radostan i vesel hodi
Kano kvočka s pilići.

Najde l' punom gděgod měrom
Svog putničtva ovoga
Seb' podatu tverdom věrom
Ljubu serdca dobroga:

Naredno se tad š njom stani,
I sad stoprav zadosti
Ko *muž* na nje věrnoj strani,
Svake sětja sladkosti.

Věndar srěćne ove ptice
Drug stvor svaki nebiva;
Višjeputah mnogog lice
Potok suzah oblivah:
Sve za mukom opet muke
Nemilo ga srětaju,
I vàlovi svake struke,
Gorki jad mu zadaju.

Kad na grane jurve pade
Běloglave *starosti*,
Samo da će kroz grob, znade,
Prost bit od své žalosti:
Da će svaki jad, nezgoda,
Čemernosti iz lonca,
Ond' — kod drugog gor naroda
Prestat vrěti, do konca.

ZIMNO VESELJE.

Običajno jurve mnogi,
  Ili bolje: Svi skoro
Opisuju već u slogi,
  Zimno vrěme oporo;

Al će mu sad od strunice
  „*Pravoglaske*" pěsnika,
Koja diže glas pravice,
  Ta očita bit dika.

Kako nije vrědno hvale,
  U toplini šediti,
Gdě moraju vodeć šale,
  Sve se brige odbiti?

*

Kak skrovišće uzderžano
Kroz godinu odugu,
Sad u družtvu, pouzdano,
Neotvara drug drugu?

Kako ljubno, — kad se vani
Hladni sěver podiže,
Svaku večer uzdisani
Dar književni nestiže? —

Š njim se bavim čestoputah,
I nit led, nit sněg tada,
Niti mraz, nit zima ljuta
Na pamet mi kad pada.

Nit težina kog brěmena,
Na mom vratu mirovat,
Niti ima zlá spoměna
Na mom serdcu kad rovat.

A na strani moga druga,
Koi sa mnom sve děli,
Odbija se svaka tuga,
I rana se sva cěli.

Još, kad skup ljubljenih mojih,
Pripovědke da sluša,
Okol mene pazljiv stoji,
Tad mi serdce slast kuša.

Tà njihova budna mladost,
I nevine k tom šale,
Komu nebi svaku radost,
I veselje zadale? —

O predobri sveta Otče,
Moćna ti je desnica! —
Gdě veselje manjat poče,
Ond' je ljudih krivica.

NESRĚČNIK.

Nulla mihi floret baccis felicibus arbor.

Ovidius.

Dvě nožice život ima,
Svaka svoga podkiva:
Jedna „*radost*" ime prima,
„*Žalost*" druga dobiva.

Blago onom, koi pervu
Za dojkinju dobije:
I na stěni, i na dervu
Plodom sěme taj sije.

Uvehnjene sve ružice,
Na glas njegov hitreno,
Opet svoje krasno lice
Dobivaju, rumeno.

Nemože ga ništ kloniti,
Ništa na plač probudit;
Ništa, ništa razcviliti,
Ništa jadom ponudit.

Nit ga strěla ustrěliti,
Niti britki mač sěći,
Nit svět može jadnoviti
Njegvoj na kraj stat srěći.

Isti bol, i těla rana,
Serdašce mu neruje,
Neg mu hlad još lětnih danah
Dá, da u njem miruje. — (!)

A ja kukam u samoći
Grozne suze prolěvam;
I u danu i u noći,
Tužne *„ajme!"* prezěvam.

Nit me žarko sunce grije,
Nit mi ptice pěvaju;
Nit mi měsec srebro lije,
Nit zvězdice sivaju.

Od bužaka do bužaka
    Svěću tražeć tumaram,
Sve zaškuljke tja do mraka
    Bez koristi prošaram.

Kadkad joj glas — čujem zvonit,
    I mahom se podižem,
Pa ju hitro počnem gonit,
    Al ju nikad nestižem.

Kadkad mislim baš zaisto,
    Da će bit joj ond' glava: —
Idem — al na njejno misto,
    Najdem zmiju, il lava.

Sverhu za me — sverhu dobi, —
    I svaki mi več danak
Udes samo sičan drobi
    U suzneni moj čanak.

Nije više, nije moja, —
    Nejmam druge pomoći
Neg do groba bez pokoja
    Bit u tužnoj samoći.

POLZA PRIATELJSTVA.

Srěćan, čije ovd' življenje
Priatelje ima;
Jerbo od njih utěšenje
Vazda plodno prima.

Il mu zlo što, il po želji
Išlo, věrovani
Vazda su mu priatelji
Njegovi na strani.

Potonu l' mu kad ladjice,
S priatelji cvili;
A na koli puknu l' žbice,
Š njimi suze dili.

Oni su mu svako brěme
Pripravni nositi,
I u tugi svako vrěme
U pomoći biti.

Sve, neka ih zlobni ljudi
Po rastanku grizu,
Priateljem to nehudi;
Jer su i tu blizu.

Srěćan dakle, kog življenje
Priatelje ima;
Jerbo takvi utěšenje
Od njih vazda prima.

NAŠEM BOSTANU,

(u pramalětje.)

Perviput te danas staše,
U prolětnom danu
Pozdravljati oči naše,
Mileni bostanu!

Gdě nam něgda mnogo vrěme
U radosti zajde,
I najtežje posla brěme
Odlašticu najde.

Sěver věhar, bura, sada
Hučiti prestade,
I u zemlju iznenada,
Sněg stopljen propade.

Grudva ti je zelenilo
Dražesno dobila,
A ljubica pup svoj milo,
Plavetni odvila.

O, — měseca Listopada,
Kako nas nekloni! —
Al evo nam opet sada
Svu radost pokloni.

Daj, primi nas svekolike
K sebi opet, milo,
Sad u tvoje — svake dike,
Materinsko krilo

Daj nam svake serdca želje
Na mladjanoj travi:
Svaku radost i veselje,
O majko naravi!

Sada hlad dodaje, koje,
I koje će dati —
Jednoč plod nam, stablo tvoje,
Daj svako čuvati!

Čipi svaku liju cvětjah
Odaleko dužit,
Koja će nam za prolětja
Mirisom moć služit.

Daj nam! da se — što živimo,
U tihomu zraku,
Kano ševa veselimo,
U danu i mraku:

I da bude iznenada
Naše bitje druga
Novorodna narav, sada,
I vazda bez tugah!

SLAVA BĚLE BOJE.

O *bělilo* slavno moje!
Dopusti mi hvale tvoje
Po svem světu razglasiti,
I pěsmicom proslaviti!

Daj, kraljevskog da labuda
Kano perje, bude svuda, —
Il ko sněg na visnih gorah,
Struni mojoj — *běla* zora!

Blago po triput čověku
U nebeskom gore věku,
I na zemlji, čije tělo
Zahoděva ruho *bělo*.

Ljubovcu mu odičena,
U *bělini* obučena,
Na plavětnoj svojoj kosi
Od *ljiljanah* věnac nosi.

K oltaru se približaje,
Ruci *běloj bělu* — daje,
I da *běla* s *bělim* bude,
Samo *běle* boje sude.

Koigod je jasnom tvojom
Zahoděven *bělom* bojom,
Tog nit će što moć kloniti,
Nit ikad što razcviliti.

Nek jěd zloba na njeg bljuje,
I u težko gvoždje kuje,
Ipak mu se serdce širi,
Zna bo, da Bog pravo miri.

Ista smert mu past nedade
Voljom, jerbo dobro znade,
Da *bělilom* premileno
Serdce mu je hoděveno.

Ništa drugo, nego samo:
Putovodja — gore tamo;
Smert mu može bit jedini —
K věkověčnjoj domovini:

Gdě će za dar svog *bělika*
To jeste za *běla* dila,
U ručice *běle* svoje,
Ljiljan primit, *běle boje.*

P O K O J.

Pokoj svake strasti tuši,
Prinašajuć snagu duši;
Pokoj mlětno čini tělo
Za najtežje, krěpko, dělo.

Pokoj diže dobrog oko
Na plavilo gor široko;
Pokoj zemlju zaboravljat —
I k nebu se daje spravljat.

Pokoj těra vid mudroga
Dol na srěću brata svoga;
Pokoj bistro svim zadosti
Pokazuje put k krěposti.

Pokoj mač bojnički vodi,
Kad će domu svom da godi;
Pokoj svakoj pogibeli
Reć s poslědkom može: „*seli!*"

Pokoj magle sve razbija
Kano sunce, kada sija;
Pokoj uči u světlosti
Pogledati sve krěposti.

Pokoj pruža u tamnice
Kinč i zlato na ručice;
Pokoj ništi sve žalosti,
Pa donaša sve radosti.

Pokoj sisa iz božjega —
Štogod ima zrak slađjega;
Pokoj pije sve do volje
Z svakog soka, što je bolje

Pokoj siti iz nebruha
Komadićem cernog kruha;
Pokoj gasi kod prigode
Svake, žedju, čašom vode.

Pokoj puni serdca želje,
Zdravje nosi i veselje;
Pokoj sipa slast u žlicu,
Ko med pčela u košnjicu.

Pokoj stoji ko pećina,
Kojoj nesmě ništ větrina;
Pokoj u grob tamni gleda,
Al se smutit po tom neda.

Pokoj ovaj s nam' se bavi,
Kada svět nas zaostavi,
Pokoj ovaj na čas smerti,
Nestaje nam suze terti:

Pokoj, koga svaki želi
Imat, kada ovo veli:
„Pokoj takvi daj nam Bože!
„To dat ruka tvoja može!

MUDROST U ŽIVLJÉNJŬ.

Mudro vrěme svako
Upotrěbite!
Jerbo i onako
Sve nevidite:
Jedan, dva, brojite,
I kad nemislite,
Priatelj́ pada
Vaš iznenada.

Mudro vrěme svako
Upotrěbite!
Zlobu, nemir, jako
Vazda běžite;

Jer to robi srěću,
I smertnu žge svěću,
Samo ćutenje
Daje življenje.

Mudro vrěme svako
Upotrěbite!
I na radost lahko
Serdce budite:
Žalost suši čělo
Pri životu tělo,
A oko tužno,
Vidit je ružno.

Mudro vrěme svako
Upotrěbite!
Al i posal — mlako
Vaš nečinite.
Dajte, da sve muke
Nosimo bez buke!
Mudrost duh jači,
I sve jednači.

POZIV NA RADOST.

Koi bi se još ovd' žalostiti, —
Koi mogo na svět potužiti;
Koi bi si za mladosti slavne
Na svom cělu voro rože tavne? —

Tà radost nas ovd' svagdě susrita,
Od koje nij izverstnieg mita;
Na putničtvu s nami ovdě hodi,
I ljubno nas po ćilimih vodi.

Još potočić sladačno žubori,
Još česmica bistra lějuć ori;
Měsec blědi još sja sjajno, čisto,
Ko vrěmena Adamovog isto.

I mošt jošte grozda skerletnoga
Serdce lěči svakog beležnoga;
Jošte celov, kad trepte zvězdice,
S rubinjaste nagadja ustnice.

Još s' u gustih zelenih šumicah,
Napěv čuje radostnih ptičicah;
Još rosica travu i cvět kvasi
Još se zlate po poljanah klasi.

O, lěpo je na světu živiti,
I na njem se čedno veseliti;
Zato dajte, blago sverhu blaga,
Uživajmo ovo, — bratjo draga!!!

DOK SMO NEK 'SMO,

(*polag Höltya.*)

Omnia a nobis aliena sunt, solum tempus est nostrum.
Seneca.

Dok smo nek smo! Bratjo draga!
Nevina veselja,
Dajte, nek sverh svakog blaga
Budu naša želja!

Samo znade Bog, jedino,
Što će sjutra biti,
Hoćemo l' još rujno vino
Skupa moći piti.

Nevidimo l' zar svakoga
Hipa bělog danka,
Na 'vom světu da dugoga
Neima ostanka?

Danas djipće svud, radostni
  I živěžni dětić;
A sjutra mu već žalostni
  Glavu kiti cvětić.

Zorom mladić svoje medne
  Ručicom se druži;
A prě nego sunce sědne!
  Viš nje mertve tuži.

Tugu, brigu odbijajmo;
  K nam uzmimo děvke,
Pa kod čašah popěvajmo
  Radostne popěvke.

Uživajmo dok Bog hoće
  Celove i vino,
Dojde vrěme, kad i to će
  Nam biti jevtino.

Roj pčelicah nepuštjajmo
  Badava zvučiti,
Niti pěsme slavke dajmo
  U taman větriti.

Skoro jurve će nastati
Ono mertvo doba,
Kad nam neće odisati
Cvět sadjen viš groba;

Kad nam neće od tucanja
Zvečit puna čaša,
Nit oriti od pěvanja
Hladna raka naša.

Zato s' *dok smo, nek smo*, veće
Dajmo veseliti;
Jer věrujte, da nas neće
Danas sjutra biti!

PROSINAC.

Sve je — zelenilo
Vedro izgubilo,
Samo beršljan nij;
Gdě cvět cvate prie,
Sve te sada lije
Sněg i led pokri.

Pěsmice su mile
Ptičje ušutile;
Carić samo tam —
Skakćuć po dervniku
I po plotu, viku
Glasno diže sam.

Ćurici u vruću
Uselište kuću

*

Ostavivši gaj,
Gdě nĕgda ptičice
Pĕvajuć pĕsmice,
Imadoše raj.

Što mi je sad briga
Do mraza i sniga
Tvoga, Prosinče!
Kad u mojoj sobi,
I za tvoje dobi,
Slušam pĕsmice.

J A R.

U pirnoj se halſinici
Šume, gaji svi sjaju;
Tamo amo svi cvětići
Od zefira gibaju.

Od grančicah do grančicah
Skakćuć, druga svog slavi
Okol gnſezda svaka ptica,
U zelenoj dubravi.

Studenih se iz dublſinah
Svojih, riba, gor riva,
I vodenih na visinah
Igrajući, ugriva.

Zlatnomodro obstiraju
Zrake, vertla vodice:
Gdě se milo ugledaju
Stromjah cvětne grančice.

Kroz cvětnicu i cvatnicu
Zvučeć, litju pčelice,
I na svakog cvětjah licu
Sědeć, piju sladčice.

Okol ustah ovčarice,
Radostnie, ljubavi
Cvatu jarne sad ružice
U svetačnoj opravi.

Mnogo — ovčar, od danice,
Svojoj — kada nagadja,
Tamo tja do večernice,
Sladkih urah provadja.

Sědeć š njom u hladu, svuda,
Sad list milo šuštiti,
Sad sverh zlatnog čuje pruda,
Sladko, česmu curiti.

I goricom i dolicom,
    Kroz lipicah hodnice,
Šireći se s ovčaricom,
    Medne slaže pěsmice.

Ima l' još što u naravi,
    Što bi tako ugodit
Moćno bilo světnoj slavi,
    I jar mili nadhodit? —

Ž E T V A.

Serp se, kada
Klasak pada,
Čuje zvečiti;
Děvojkam na glavi,
Cvětići se plavi,
Vide štrepiti.

Serp se brusi,
Kus za kusih,
Děvke pěvaju;
Mladi, srednji, stari,
I sdruženi pari,
Radost sětjaju.

Kad dan pada,
Težak tada

Poso ostavljá;
Doma hiti, gdě mu
Reduša golemu
Večeru spravljá.

Gajdaš svira,
Neda mira
Do bělog danka.
Gazda jěde, sluga,
I njeg'va supruga
Iz jednog čanka.

Na okolo
Pleška kolo;
Čutura lěva:
Ternavac se pije
Pěsme nigdě nije,
Da se nepěva.

NAPITNICA.

(u prolětje.)

Kitite sud za nas,
    Vino točite,
I Svibnju se danas
    Svi veselite!
Větrovi prestaše,
    Sněg, led, mraz, huke;
Zelene se paše,
    Cvatu jabuke.

Zvuk dižu pčelice,
    I svuda litju,
Pa piju sladčice
    Sedeć na cvitju.

U gajih zelenih
Slavka fićuće,
Kad věče rumeni,
Krov naše kuće.

K stolu, pristupite,
Poljah orači!
Čaše poprimite,
Gorah kopači! —
Bukare s vinom,
Daj, serdce moje!
Dvě se jedinom
Svibnju pristoje!

On novo hodilo
Naravi daje,
I sudu premilo
Na pomoć staje. —
On srěću žitnici
Prinaša bolju;
On svakoj ptičici
Godi u polju.

Sve lěpe s mladići,
Kitite glavu,
I dajte mu dići
Čaše na slavu!

Pijte mu zdravice
Ove medene:
„Nek grozdjah kapljice
Čaše rumene!

Nek cvate gorica,
Nek polja rode,
Nek šušti šumica,
Gdě ljube hode:
Gdě nitko neide,
Gdě tetke, strine,
Vodit nas nevide
Šale nevine!"

O zrače! ko danas,
I vedar tako
Svanivaj za nas
U jutro svako!
Cvětu mirišavi,
Kod nas ostani
U tvojoj opravi,
I neusahni!

NAPITNICA.

(u zimi.)

Nek zveči čaša,
    Bratjo mila!
Loza je naša
    Urodila.
Sunce dol pade,
    Sěver huči;
Veče nastade,
    Vode luči.

Derva se sjaju
    Več u peći,
Iskre hitaju,
    Nije reći. —

Rujno nam cědi
    Boca vino,
Zato nesědi,
    Pij skupštino!

Vince nam volju
    Kod pokoja
Dariva bolju,
    Bratjo moja!
Sve nek je zima,
    Tko ga pije,
Prolětje ima,
    Grozd mu zrije.

Napěve sluša
    Karabljicah,
Slast svaku kuša
    Jagodicah;
Pěsmom ga miti
    Pudarica,
A klasom kiti
    Žětvarica. —

Slobodno, bure,
    Sad hučite!
Dok viná cure,
    Neplašite.

Pri njími čověk,
    Nek je zima,
U toplu dověk
    Svibanj ima.

J A R.

Radujte se lěpom jaru,
Zahvaljujuć mu na daru,
Da se vrativ prosu baju
Po goricah i po gaju,
Po ravnicah i dolicah,
Cvětnastima livadicah,
Po lugovih zelenima,
I vodicah studenima.

Moć njegova svaka druži,
Štogod nebo plavo kruži;
Što u šumi cer zaslanja,
Klas u polju vitki zklanja;
Što po zraku leti, pěva,
Zemlji plaza, vodi pliva,
Što u mraku dan provadja,
Na nov život preporadja.

Veseli se sad mladeži!
Na gudilo žice veži;
I o zlatnoj pěvaj zori,
Da ti glasak svuda ori!
Nuz trepteći list lipicah,
Počni sladki glas slavićah
Sladkosložno pristizati,
I milo jek prosipati!

Ostavite gradske krove!
Amo, kud vas Svibanj zove,
Nek vam dojdu noge tanke,
Lěpe moje varošanke!
Ovd' zrak zdravi uživajte,
Ovd' pěsmice popěvajte;
Ovd', ovd', — izvan vašeg grada
U šumicah i livadah!

ZADOVOLJNOST.

O nebeska kćeri mila,
Daj, pruži mi hitra krila,
Da uzlětim k tebi gore
U nebeske jasne dvore,
I zahvalim ti na daru,
Zadovoljan, na oltaru!

Ti mi volju k poslu daješ,
I na pomoć vazda staješ;
I još nek u serdcu momu
Krěpost, město ima tomu,
Onda neću dobrom dělu,
Nikakovu ćutit silu.

I bez zlata, i bez blaga
Svaka mi je kocka draga,
A najdražja u samoći
Bit, u danu, i u noći:
Gdě nit marim za palate,
Niti za hoděće zlate.

Bogataš svoj život lama
Po nemiru i brigama,
Koje, nit mu kad veselje,
Niti sverhu željne želje;
Nit mu sladko poživiti
Mogu ikad pokloniti.

Zadovoljan s malim biti,
Bez brige će reć živiti
Tko bogatstva skuplja mnoga,
Duša vazda sernja toga
Za mukama bez prestanka,
I noćima osim sanka.

O nebeska kćeri mila,
Daj, pruži mi hitra krila,
Da uzletim k tebi gore
U nebeske jasne dvore,
I zahvalim ti na daru,
Zadovoljan, na oltaru!

PROLĚTNA VEČER.

Dobro došla, o večeri slavna,
Serdcah naših radostnice glavna!
Ti si našeg stup života jaki,
I uvěrnog družtva podpor svaki.

Serdašca nam u tvom milom hladu
Za tegobe vrěmenah neznadu,
Nit za sunca poludnevnu jaru,
Nit za naših protivnikah paru.

Kad nam větrić od zapada duhne,
I uhode sastanak nebune,
Onda željno: da živimo, naše
Pune vinom uzimamo čaše. —

Na vedromu ležeć zelenilu,
Odbijamo svake zloće silu;
I složno joj strunu još slažemo,
Samo da mir od nje dobijemo.

Kod světlosti nebeskih svěćicah,
Slavi ljubav godovno děvicah;
Serdce k serdcu ljubljeno se druži,
I ljubavi postelj milo duži.

Dobro došla! dobro došla! kćeri
Radostnice sviuh nas, *večeri!*
Stupljaj češtje, biti ćeš nam draga,
Al to činit nemoj bez svog blaga!

NAPITNICA.

Tko pije
Ovd', a vesel nije:
Taj može jedini
Stup bit domovini;
Al za nas,
Nije čověk dańas.

Tko vazda
Uči, kori, brazda:
Taj je za stolice
Dobar učilnice;
Al za nas,
Nije čověk danas.

Tko važe,
Kad što će da kaže:
    Taj je živa slika
    Kraljevskog věčnika;
Al za nas,
Nije čověk danas.

Tko sědi,
I nauke slědi:
    Taj je bez sve šale
    Vrědan od nas hvale;
Al za nas,
Nije čověk danas.

Tko spola
Drugog ljubi kola:
    Taj nek ide k njimi,
    Pa nek pije š njimi;
Jer do věk
Taj nij za nas čověk.

Neg šutit
Tko zna, i oćutit:
    Tko skup naš sabrati
    Znade poštovati;
Taj danas,
I svagda je za nas.

DĚTČAKSTVO.

Srěćan sin ovoga světa!
Srěćan triput kroz sva lěta,
Kom još dětčja haljinica,
Něžna kiti plećica!

Niti jad, nit kakva tuga,
Nit nevolja koja druga,
Može ga kad žalostiti,
I u serdcu buniti.

Dražji mu je mač derveni,
I kolačić š njim medeni;
Dražji kremen, zmaj kolica,
Neg sveg světa bajica.

Kad objaši dervenoga,
Putonogog vranca svoga,
Tad tko će mu moć zadosti,
Opisati radosti.

Z desna, z lěva bičem pucka,
„*Hot hi!*" vičuć svud ga fucka:
Sad ga mazi, sad podbada,
I hrani ga kadkada.

Svoju loptu kad popane,
Pa ju u zrak těrat stane,
Tad nit mari za cvětiće
Nit slavuljske pěsmice.

Koi bi ga razcviliti,
I na jauk probuditi
Stvor na světu moguć bio,
Još se nije rodio.

Onda samo suze lije,
Kada mu se mač prebije;
Kad mu lopta u mulj pade,
I pomoć si neznade. —

O dětčače! terči samo
Po boştanih tamo, amo;
Djipći, goni leptiriće,
I tom konac biti će!

Skoro ćeš se znojit morat,
Skoro rukóm čelo vorat:
Kad u školu počneš iti,
I „*A*, *B*, *C*," učiti.

I L I R,

nĕgdĕ prie rob.

Felix, qui, quod amat, defendere fortiter audet.

Ovidius.

Za tobom mi, rode mili,
I dan i noć serdce cvili!

Hvala Bogu, da mi ruku
Već veruga nesteže,
Da me lanac za strah puku
I sad k veslu neveže! —

Sad mi radost nebo lije,
Sada mi je sve novo,
Hod bo mi već sputan nije,
Bog mi ga je odkovo.

*

Četverta se jur godina,
    Skoro bude sveršila,
Odkako me domovina
    Moja nije vidila;

Odkak mi supruga moja
    Nij prestala cviliti,
I dětčica bez pokoja
    Grozne suze cěditi. —

Hlěb tvoj jědoh dugo dosta
    Neuljudni Korzaru,
Al sada ti, jer prost postah,
    Zahvaljujem na daru!

Sad sam k mojoj iz sve snage
    Savi ić odlučio,
Za kojom sam duge drage
    Dne i noći cvilio. —

Tamo, tamo idjem sada,
    Gdě me j' majka rodila,
I svojime — rad někada
    Sladkim mlěkom pojila:

Ond', u kolu pokolenja
    Mog, ću uzet čašicu,
I za srěćnog odkupljenja
    Napit lěpu zdravicu.

Osobujno onima će
    Biti čeśtje punjena,
Koji neće da omaće
    Slavnog svoga imena:

Onim, kojim duša viče,
    I za slobod kerv tuče,
Koje prot teb' okrutnice,
    Serdce u boj taj vuče.

PĚSMA

za veselo družtvo.

Dajte, bratjo i sestrice,
Natočimo sad čašice!
Zapěvajmo,
Poigrajmo,
Tugi města nedajmo.

Priateljstvo věrno za nas,
Bog z nèbesah posla danas;
Zapěvajmo,
Poigrajmo,
Tugi města nedajmo.

Tko ga štuje — radostnie
Ob dan bdije, ob noć snije;
Zapěvajmo,
Poigrajmo,
Tugi města nedajmo.

Svud po putu vesel hodi,
A po vodi srěćno brodi:
Zapěvajmo,
Poigrajmo,
Tugi města nedajmo.

On obratja razvaline
Svoje, u palatjah stěne;
Zapěvajmo,
Poigrajmo,
Tugi města nedajmo.

U tamnici istoj, lahko,
Utěšenje sětja svako;
Zapěvajmo,
Poigrajmo,
Tugi města nedajmo.

Od *ljubice*, sve do *Kate*
Lěpe, cvět mu svaki cvate;
Zapěvajmo,
Poigrajmo,
Tugi města nedajmo!

Dakle, dok smo živi, zdravi,
I još srebra nij na glavi;
Zapěvajmo,
Poigrajmo,
Tugi města nedajmo!

Věrujte mi, da nas veće
Danas sjutra biti neće;
Zapěvajmo,
Poigrajmo,
Tugi města nedajmo!

Skoro ćemo jur morati
Nuz dědove počivati;
Zapěvajmo,
Poigrajmo,
Tugi města nedajmo!

NAPITNICA.

Sad pěsmice,
I strunice
Vaše, bratjo, složite!
Pa oholo
Naše kolo,
Priateljski dičite!

Što se strane
Naše, zvane:
„*Družbeničke*,“ dotiče,
Svaki svakom,
U jednakom
Evo slogu: „*mir!*“ viče;

Mir preslavnih
Naših davnih
Dědov, — ded ga primimo,
Pa ga za nas,
Kano danas
Skupi nauk, tračimo!

Kod nas nije,
Da ko lije
Svačje ruke ližemo,
Niti lahkim,
Da pred svakim
Nogom tarac stružemo.

Na čaršie
Terazie,
Naš se govor nemetje,
Nit se broji
Za zlo, koi
Kada štogod blebetje.

Hajde tamo! —
Mi neznamo,
Što će reć, se uztezat:
Sloboštini,
Domovini,
Dali smo se privezat. —

Zato žice,
I pěsmice
Vaše, bratjo, složite!
Pa uvěrno —
Slogoměrno,
Družtvo naše dičite!

PRIATELJ́, PRIATELJ́U.

(u veselom družtvu.)

Kad te bol smertni, priateljú!
Obali jur na posteljú;
Tad ću ti, znaj, za věrnost našu,
Pružiti još stražnjú čašu:

* * *

A ja ću ju u visinu,
Uzeti, kano putbinu!

S v i.

A on će ju u visinu,
Uzeti, kano putbinu.

B R O D.

Kod tiha, nuz večernicu,
I měsečno blědilo,
Na 'vom moru, premilo,
Bez valovah vodicu
Gore dole brodimo,
Nit se čega bojimo.

Straha nije, plašnje nije,
Dokleno ga vid kuči;
Sve nek huči, i buči,
Věndar hudit nam nesmie.
I dosad je hučilo,
I ko sada bučilo.

Nebesa se svite jasno,
U dubljinah vodenih,
A Sirenah [58]) pěsmenih
Skup se čuje miloglasno,
Ko dětetu tvom, mati,
Sverhu vodah pěvati.

Z obale se javlja ptica
Na bližnjima adama,
Milim svojim drugama
Sladko fićuć, baš slavica,
Što nij — kada oporo
Vrěme kani bit skoro.

Daj korabe dakle, brodi!
(Netrěba ti katarka,
Niti jadro, nit šarka;)
Pa nas tiho gor dol vodi!
Nit ti budi naš terha
Težak ovog večera:

Za slavom nas taštom tamo
Širno more, nemami,
Poznajemo te sami,
Nego gore doli samo
Pri obali brodimo,
Da se razveselimo.

I ovakvi pokraj ure
Skradje, našeg života,
Da nam božja dobrota —
Svi želimo — bez sve bure,
Brod uděli u Kanu:
K věkověčnjem prestanu.[59]

HOLUJA.

Od sunca je još žestine
Kamen, i prah ugrijan;
Još verh šume iz visine
Nij od větra previjan:
A već svako strah popada;
Jer z daleka iznenada
S nebeskih se dol tverdinah
Tumno javi germljávina.

Za oblake zajde Febo,
I sve je sad strašnie;
Veće svakim časom nebo
Biva viš nas cernie.
Znojni orač u pokoju, —
Za se, i za njivu svoju
Žednu, sědeć na svom plugu
Pokrěpljenja čeka dugu.

Sada derhtje zloća blěda,
    Sad — pred Bogom bogovah;
Vidi bo, da zapověda
    U holuji Jehova [60])
Zapověda l'? grad se ruši,
I u vodi berdo tuši;
    A čini li? desna l' diže?
    Svaki stvor mu munja stiže.

Hučuć věhar šumu jaku
    Kerti, lomi, odpira;
A krov cerni u oblaku
    Tamnilom sve obstira.
Narav šara svejednako,
Grom za gromom praska jako;
    Na noć tamnu danak biva,
    Kad za munjom munja siva.

U plamenu nebo pliva
    Neobično sve sjajuć,
A dažd ko iz kabla liva,
    Rěke s berdah těrajuć.
Jasna munja oblak para,
I strahotom, dol udara,
    Ter cěpajuć i dubove
    Tverde, valja u dolove. —

Još po malo kiša šterca,
Blagom topeć sva poljá,
Koje božja iz sveg serdca
Nami ljúdem, šlje volja. —
Evo, vec sad dalje seli,
Kod susědah nasih želi
Polja, blagom ovim godit,
I ko naša preporodit.

Sad se izpod hladnih lipah
Nědra šire znojena, —
Miris milo sad prosipa
Svaka travka topljena.
Koja nam je veče bila
Prie gorko popritila,
Ta se stvori iznenada
U najlěpše jutro sada.

Na tverdini — težak sjajno
Blago gleda još gori;
Ruke svoje sklaplja tajno,
I ovako govori:
„O Jehova! dobra svaka
Pripravi nam iz oblaka;
Bože! Otče! Gospodine!
Za tvoje se briniš sine!"

NAPITNICA.

Ništa drugo naše želje
Nijsu, nego pěsmice,
Šala radost i veselje,
I ugodne strunice;
Jedna bo nas sve porodi
Slavianska mati,
I mlěkom nam kako godi,
Mahom ćete znati.

Kesom punom mi čověka
Nenavidit neznamo,
Nego sada, i do věka,
Još ga blagoslivamo:

Osobito, kad brižljivo
Nevinosti brani,
I nekrivo darežljivo
Siromaštvo hrani.

Merskim okom nevirimo
Na njegóvo imanje,
Nego kupno svi želimo,
Da mu bude svakdanje;
Věndar, jer nij srěća stalna,
Nek se neponosi,
Da možebit duša hvalna
Sjutra nezaprosi.

Mi uljudnom, pravednomu,
Koga zlobe progone,
I naděje tverde, komu
Ladje opet sve tone:
Priatelje, dobru volju,
Obilno nosimo,
I iz našeg — srěću bolju,
Sveg serdca želimo.

Još je jedno, što za naše
Rad bi družtvo imati:
Daj nam, Lado [61])! pune čaše,
Da možemo pěvati;

A veliki ti Perune [62],
Samo zaufane
Jedino nam daruj strune:
„*Zadovoljnost*" zvane.

NĚGDA, SADA I TADA.

Gdě si, mila
Dušo! sila?! —
Něgda pěvati,
Dan, noć djipati,
Želja mi bi:
Za bol neznadoh,
Radost imadoh
U žilah svih.

Sve to projde,
Kako dojde. —
Nit mi se djipat,
Ni glas prosipat
Hoće ko pri':
U momu *sada*
Serdcu bol vlada,
I užgan vri.

Jer vriš, ćuti?!
Šta te muti?
K serdcu će opet
Radost se popet,
I pěsme zrět:
Svake će struke
U persih muke
Tad prestat vrět. —

SVATOVI.

Domaćina.

Gosti moji mili!
Što ste naumili?
Piti, il sěditi,
Il kući iti? —
Posude naše!

Svati.

Piti ćemo!

Domaćina.

Ja punim čaše,

Svati.

Da što ćemo;

S v i.

Da se veselimo,
Čaše praznimo.

* * *

D o m a ć i n a.

Vince u gorici,
Na vitkoj lozici
Stvori već od věka,
Bog za čověka;
Dakle ću piti!

S v a t i.

Mi slěditi.

D o m a ć i n a.

U gerlo liti,

S v a t i.

Ne slěpiti.

S v i.

Da se veselimo,
Čaše praznimo.

* * *

D o m a ć i n a.

Kad od jada kipi
Serce, vince kripi;

Svake brige tuši,
Bol i jad ruši;
Rad tog ću piti!

Svati.

Jer je sladko.

Domaćina.

I vesel biti,

Svati.

Gerlo gladko.

Svi.

Da se veselimo,
Čaše praznimo.

* * *

Domaćina.

Družtvo, lupe, jeke,
Tuke, buke, zveke,
Nek mi věrne budu,
S vincem u sudu!
Jer oto liči.

Svati.

Istina je!

Domaćina.

I skup naš diči;

S v a t i.

Lude taje.

S v i.

Zato sad uzmimo
Čaše, pa pijmo,

* * *

D o m a ć i n a.

Malſe s turna, dajte
Berzo dol skidajte;
Da nam družtvo naše
Ure neplaše:
Posude naše!

S v a t i.

Igrania,

D o m a ć i n a.

Směh, šale, čaše;

S v a t i.

Pěvania,

S v i.

To mudrine za nas,
Nek budu danas.

P Ě S M A.

za veselo družtvo.

Što je još na světu bolje,
Nego biti dobre volje? —
Priateljstvo, *ljubav*, *sloga*,
Mila *šala i vino*,
Družtva našeg preslavnoga
Podpori su jedino.

Priateljstvo samo godi
Nam, na suhu i na vodi;
S nami plače, s nami pěva,
S nami idje u polje,
I kad s nami suze lěva,
Nejma tada nevolje.

Najtežje nam svako vrěme
Svud pomaže nosit brěme;
Na zlu našem děo prima,
I starosti šćap pruža,
I na grobu još nam svima
Rujni sadi bus ružah.

Tko ga dakle neće štovat,
Tko mu neće sve žertvovat?
Evo, svi se zaklinjamo
Da ćemo mu bit sinci,
I u zalog tog pružamo
Ruke, kano Slovinci.

Prava *ljubav* je prilika,
I sunašca žarkog dika;
Ona kroz sve žile lije,
Ona život nam nosi;
Ona svake slasti pije,
Ona radost svud kosi.

Poljubcem nas probudjiva,
Poljubcem nas i usniva;
Poljubcem nas k poslu zove,
I u kratko bez muke
Na svaki su nam gotove —
I najtežji trud — ruke.

Tko ju dakle neće štovat,
Tko joj neće sve žertvovat?
Evo, svi se zaklinjamo,
Da ćemo joj bit sinci,
I u zalog tog pružamo
Ruke, kano Slovinci.

Sloga družtvo naše jači,
Sloga glěbe jednači;
Sloga kule tverde ruši,
I gradove uzdiže,
Sloga svaki oganj tuši,
Sloga ptice prestiže.

Sloga volju bojnu daje,
I na pomoć svagdě staje;
Sloga krěpi nas svakoga,
I prehitro za naše
Sloboštine, okol svoga
Boka, britki mač paše.

Tko ju dakle neće štovat,
Tko joj neće sve žertvovat?
Evo, svi se zaklinjamo,
Da ćemo joj bit sinci,
I u zalog tog pružamo
Ruke, kano Slovinci.

Šala těra radostnice,
Iz očiuh nam suzice;
Šala život prodaljuje,
Šala nosi veselje,
Šala naše izpunjuje
I nesetne sve želje.

Najduljih nam ovdě satih
Šala mila vrěme krati;
Ona neda voljom pasti,
Ona skup nam naš slavi,
Ona nam nedade rasti
Sěde vlasi na glavi.

Tko ju dakle neće štovat,
Tko joj neće sve žertvovat?
Evo, svi se zaklinjamo,
Da ćemo joj bit sinci,
I u zalog tog pružamo
Ruke, kano Slovinci.

Vince serdce umiruje,
I k veselju put kazuje;
Vince krěpi mlětno tělo,
Vince tajnost odpira,
Vince družtvo naše cělo
Razgaljuje bez mira.

Njegovih se kad kapljicah
Napijemo iz čašicah,
Onda pleškat i djipati,
Govoriti, ljubiti;
Onda znamo svi pěvati,
I svakako guditi.

Tko ga dakle neće štovat,
Tko mu neće sve žertvovat?
Evo, svi se zaklinjamo
Da ćemo mu bit sinci,
I u zalog tog pružamo
Ruke, kano Slovinci.

Ded dakle sad natočimo,
I ovako nazdravimo:
„Priateljstvo, ljubav, sloga,
Šala, i k tom još vino,
Družtva našeg preslavnoga
Neka žive, jedino!!!"

Z A B A V E.

O curas hominum! o quantum est in rebus inane! —
Persius Ilac.

Ovaj ljubi gradove,
Velikaške dvorove,
Skupocěne haljine,
Děla uma tudjine,
Vidi! —

Ženske liže ručice,
Svoje kuštra ferčice,
Lice maže bělilom,
Struže nogom pred milom,
Gledaj! —

Masti kuha mirisne,
Kape nosi previsne;

Za nos staklo izbira,
Na kitari prebira,
Motri! —

Dražji mu je vkus světni,
Neg cvětići prolětni;
Milii glas pěvačah
Dvornih, nego dumačah,
Slušaj! —

Ako grad kad boluje,
I on š njime tuguje;
Ako li se kad směje,
Ni on suze nelěje,
Měri! —

U jasnih se palačah,
Isto kao větrača,
Polag větra od dvora,
Okretati sve mora,
Sudi! —

Onaj hoće da znade,
Štogod znanja imade,
Zato slušat nastoji,
Pogovara od kojih —
Što se.

Njegove su sve brige
Slagat knjigu do knjige;
Na slatorěz gledati,
U staklu ih čuvati
Čini.

Tretji tamo cincari,
Za ništ drugo nemari
Nego svojim udesom,
Punit kesu za kesom,
Svuda. — —

A ja samo šumicu,
Srebrobojnu vodicu,
Miloduhne cvětiće
Ljubiti u prolětje
Znadem.

Rado slušam ptičicu,
Po imenu „*slavicu*,"
Sad radostno fićati,
Sad žalostno jocati
Ovdě.

Zorom imam cerkvicu,
Kad porosi travicu

Plodonosna rosica,
Ili tiha kišica —
Vazda.

Kad u mojoj sěvnici
O večernoj zvězdici
Leć me čini hotenje
Tad znam, da sam stvorenje
Srěćno.

Sanku u njoj sve sanka
Stiže bělog do danka:
Kakono bi do volje
Božje bilo najbolje
Živět."

ŽĚNOMERZAC.

(polag Höltya.)

Nijedno se ovd' neširi —
Sve nek angjel kroz njeg viri,
Koje bi me kad dražiti,
I k seb' moglo primamiti,
Oko.

Ovd' — na světu nij kosice
Uvijene u ferčice,
Koja bi me zaslěpiti,
I ikada osvojiti
Mogla.

Nejma ustah rubinjastih,
Nejma nědrah bělušastih,

Koja bi mi mila bila,
I u serdce usadila
Ljubav.

Sve neka je lěpa, čista
Tako, da ju Venus [63]) ista
Nenavidi rad lěpote,
Vitkog stasa, i krasote
Vazda;

Perzianski nek joj bělu —
Kinč pokriva ruku cělu,
Věndar su to slěparie,
I izprazne dětčarie
Za me.

Ja se kao něka šaka
Ljubovničkih větarnjakah,
I djiposah tupoglavih,
Razboliti iz ljubavi
Neznam.

Serdce mi je ko led zdeno
Od naravi poděljeno
Ćutljivost je sva gvozdena,
Pùt čelikom hoděvena
Moja.

Po dražesnih šumah hodi
Noga moja, gdě mi godi
Pěvajući ovd' ptičica,
A žuboreć tam vodica,
Milo.

Ljubovca je ondě moja,
Ond', — gdě cvate cvět pokoja. —
Dalje běžim ja od grada,
Pa se širim po livadah
Cvětnih.

Radostno se u zelenu,
Vinskom lozom obvijenu
Moju vratjam, sěvničinu,
I srěmskoga tad čašicu
Pijem. —

Pa da ova sva veselja,
Sverhu svih na světu željah,
Za kukavne ženskadie
Moja volja kad dat htije? —
Hvala!

Ja da tamo blagolične —
U dvorovih, gospodične

Ližem kinčne sad ručice,
Sad bojeno cmokam lice? —
Hvala!!

Livadice da ostavim,
Glas slavuljkov zaboravim;
Pa da na mig ženskih kojih,
Pripravno mi oko stoji? —
Hvala!!!

Sve nek jato spola toga
K meni dojde, izpraznoga,
Baš ni korak iz sěvnice
Neću činit, da im lice
Vidim!

VESELJACI.

(pri uvěrenom stolu obedujuči.)

Mi smo kralji, koji krune
    Neželimo na glavi,
Niti zlatom kese pune,
    Nit da nas tko proslavi;
Nego samo ovd' na stolu
    Da se bistri napitak;
To bo jé naš ovd' u kolu —
    Najželjnii dobitak.

Hrane dosti u žitnici,
    U pojatah, kravicah,
Žurnih konjah u štalici,
    U torovih ovčicah;

A ognjišće kada vruće,
I trup těla k tom zdravi
Svagdě bude još kod kuće,
Eto krune na glavi.

Volju dobru svud nosamo,
I bez himbe i zlobah,
Prama svakom otvoramo,
Bez razlike osobah:
Da bogatog, ubogoga,
Gospodara i sluge,
Mladog, starog, i svakoga,
Bude život bez tuge.

I — jerbo smo svi jednoga
Otca věčnjeg, sinovi,
Terpećeg smo, ovd' — svakoga,
Darno pomoć gotovi
I kad komu pomoć damo,
Onda čaše dižemo,
I „*neka svi živu!!!*" samo
Jedno kupno vičemo.

NAPITNICA.

U našemu věrnom kolu,
Nikad tko nesětja bolu;
Kod nas vazda radost cvate,
Koja svakog zove: *„brate!“*

Mi nejmamo kad misliti,
Niti drugom zlo želiti,
Nit za blagom nit perstenjem,
Nit za dragim ić kamenjem.

Rujnim vincem bukarice
Pune, boce i čašice; —
(Jer nam svako dobro daju),
Od toga nas odvratjaju.

I to ćemo sve do groba,
Bez ikakvih tračit zlobah:
Bez himbene nevěrnosti,
I proklete lažljivosti.

I kad kog od nas nestane,
Tad od naše — plačuć, strane,
U grob toga priatelja
Mir slat ćemo iz svih željah.

GROBAR,

(na grobju.)

Aršovu, što imam,
Sve od tebe primam,
Aršovu gvozdeni!
Bogat i sirota,
Skoro bez života,
Dojde jurve k meni.

Ovd' u zemlji truhne
Jasna glava, krune
I slave velike;
Hipom prah bivaju,
Kojegod hodaju
Još na světu dike.

Dětce i mladićah,
Mužev i starčićah,
Danas sjutra nije:
Sve ih redom moja —
Naučna bez znoja,
Zemljom, ruka krije.

Smert nije nemila
Računit učila,
Nit na red paziti:
Ona nit lěpote,
Zloće, nit dobrote
Neznade štediti.

Ova děvojčica,
Něgda ko ružica
Cvate u prolětje,
A sad joj u grobu
U najlěpšem dobu
Děvno vehne cvětje.

Onaj mladić — tamo —
Dok bi, kojekamo
Traži zaručnicu,
A viš njeg nevina,
Mnogu sad rodbina
Lije suzicu.

Nĕgda ova ohla,
Već lubanja gola,
Nikog nepozdravlja;
Onaj jezik zloće,
Kog sad cervi toče,
Nikom se nejavlja.

Ona ženska glava,
Bi, dok biše zdrava,
Ko angjelak isti:
Ljudi svake struke
Lizaše joj ruke
Na svakima mistih.

A gdĕ ohlost sada
Ta, kaži mi, vlada,
Kao dok je bila?
U što se je ota,
Nĕgdanja lĕpota
Sada pretvorila? —

Pod ledinom ovom,
Kralj s zlatnim pokrovom,
Bogcu jednak biva:
Jednog i drugoga,
Samo smerdljivoga
Šaka prah' pokriva.

Ovd' tělo glupoga
Leži nuz mudroga
U cernoj zemljici;
Gospodar sa slugom
Obći, kao s drugom
U jednoj sobici. —

Aršovu, što imam,
Sve od tebe primam,
Aršovu gvozdeni!
Bogat i sirota,
Skoro bez života,
Dojde jurve k meni.

ZADOVOLJNA DĚVA BRODKINJA.

Ono, što mi domovino!
Mlěkom dade upiti,
S onim ću se i jedino,
Dok sam živa dičiti.

O veselja meni!
Ruža se rumeni,
Ljubičica klije,
Sumbul nehven zrije;
Karanfil izvira,
Vavěke bez mira. —
O presrěćne mene!
Kruna mi nevehne

Ni o zimnih danah,
„Zadovoljnost" zvana. —
Ja majke naravi,
Koju Bog opravi,
Darak blagoslivam,
I sladko uživam. —
Svud vesela hodim,
Za m'nom radost vodim,
Premda moje noge
Vrědnosti premnoge
Bernjice neštežu,
Nit uzlovi vežu.
Jošte deržim zato
Za prah, sjajno zlato,
Mavrič inostranski,
Za sněg samo lanski,
A svilu, ka cělo
Něko kiti tělo,
Za trule kučine,
I za paučine. —
Na medne kolače,
Gužvare, pogače,
Terešne stolove,
Na jěstbine nove,
Na kuće visoke,
I sobe široke

Mirnim okom gledam,
I bunit se nedam. — —

* * *

Narodne me moje,
Svakoverstne boje,
Na nogah kalčine
Moje domovine,
I tom jošte stare
Prababah filare
Mnogo lěpše kite,
I na men' se svite,
Neg čorape svake,
Bile Bog zna kake,
Ili cipelice,
I na njim' bernjice,
Rukotvorjah sprava
Iz daljnih deržavah.
Rubinice moje
Sněznoběle boje,
Koje me gizdaju,
Le višje valjaju,
Neg koje je mala —
Tudja zemlja tkala.
I kada su bili
Zadovoljni, mili,

*

Š njimi starji moji
Za godinah — svojih, —
Jer ne kći slavnoga
Roda njihovoga? —
Neće ne bit nikad,
Da ću htěti, ikad
Odstupit, od moga,
Ruha narodnoga.
A i jel' mi sila,
Da bi to činila?
Ili morda muke
Sětjam kakve struke,
Il se morda znojim,
Kad rubine krojim? —
Ne! — pače još dosti
Osětjam radostih,
Kadano ih pravim,
I o njih se bavim: —
Medj sladkim' pěsmama,
I skladnim' šalama,
S vretencem medj perstih,
Konce svake versti,
Na njega motajuć,
I zvučit slušajuć,
Presědim nuz druge,
Dne, i noći duge. —

Kad sav lan opredem,
I u konce svedem,
Onda već stan gradim,
Na njem sědeć radim,
Ne samo rukama,
Nego i nogama.
Čunkom, nitom, ruke,
Bez ikakve muke,
Podnožnicim' noge
Kod premĕrne sloge
Marno rade tkaju,
I složno titraju.
Tako, tako, zlatno —
Ja dobivam platno,
Kom nij stransko dično
Nijedno prilično. —
Nuz gjergjef sědeći,
(Što se može reći,)
Kubrozam ga čisto,
Baš onako isto,
Ko što něka čini
Děva, na svilini.
I kad uzmem ova,
I okol bokovah
Kecelju pripašem
Po hadetu našem,

Tada mi se piše,
Da baš nijsam više
Tužna sirotica,
Neg jasna kraljica.
Tad se na perstenje,
Na drago kamenje,
Medjuše, gjerdane,
Od zlata kovane,
Na množtvo sjajućih,
Jasnih, gizdajućih,
Štrepah, i igilah,
U někih budalah;
Svilu, koja cělo
Něko kiti tělo,
Osim, da se rujem,
Samo posmějujem. —
Nek nejmam kolačah,
Pitah, i pogačah;
Nek nejmam visokih
Kuć', i sob' širokih,
Nijsam, nijsam zato,
Izgubila zlato. —
Od pazčeta suha
I cernoga kruha
Baš tako sam sita,
Kano i od pitah.

S mojom sam kućicom
I malom sobicom
Zadovoljna bila,
I bit će mi mila.
O presrěćne mene,
Kruna mi nevehne
Ni o zimnih danah,
„*Zadovoljnost*" zvana!

ZATO JOJ CĚLA OBŠTINA BRODSKA ČESTITUJE.

Ti si samo, ti si dika
Spola tvoga, prevelika!

O! tko će nam sada
Umnost podoštriti,
Tko li iznenada
Rečitost voditi?
Tko će nam dat — gladkog
Red našeg zborenja,
Tko li rěči, sladkog —
Slati govorenja?
Tko će to dat? — kako?
Tko će nam to dati?
Kažite! i svako
U red ćemo zvati.
Morda Euterpe 64)?
Ili Terpsikore 65)?

Il koja iz herpe —
Muza, naše gore?
Ne, ne! krěpost tvoja,
Naša je uprava,
I k tom ona, koja
Na teb' cvate slava.
Ona će nam složno
Rěči znat voditi,
Da ćemo te množno
Dičit pogoditi:
Množno, složno, tako
Sladko i medeno,
Da će te znat svako:
Staro i maleno:
Jerbo si ti sama
Ona spola tvoga,
Kojano si nama
Sverh blaga svakoga.
Veselje si častnog
Cělog tvoga roda,
A poštenje glasnog
Svega našeg Broda.
Milom si tvom ćaki,
U oku zěnica,
A majci prejaki
Podpor u ručicah.

Paricah si, divo!
    Tvojih, slava, dika,
Ugledalo živo,
    I danici slika
Na tebi se sjaju
    Sve krěposti glasne,
I svuda hitaju
    Zrake svoje jasne:
Mudrost, jakost, triznost
    Krotkost, preprostoća,
Strah božji, poniznost,
    Dobrota, čistoća,
Miloserdje, čednost,
    Iskrenost, posłenost,
Věra, dělorednost,
    Ljubav i hrabrenost.
Rasti dakle, rasti!
    Vazda krěpost slědi,
Voljom nemoj pasti,
    Nit u miru sědi!
Rasti na veselje,
    Tvog dragog babajke,
I sverh svake želje,
    Tvoje mile majke!
Rasti na naděju,
    Čelog tvoga roda,

I slavnomu zvanju,
Sve obštine Broda! —
Perun 66) nek te vazda
Svud po suhu vodi,
A *Makošla* 67) gazda
Sverhu vodah, godi.
Neka desnu, tebi,
Davor 68) pruža svoju,
Da u věrnom, nebi,
Kako pala, boju.
Živěna 69) ti, rodno,
Neka žito kosi,
A bog *Lado* 70), plodno
Rujno vince nosi.
Marea 71) ti dala,
Divjad blagovati,
A *Pales* 72) ti znala
Svud stada čuvati.
Flora 73) nek ti pute,
Cvětjem posipljuje;
A *Pomona* 74) žute,
Tunje pokazuje;
Serdčike jabuke,
Kruške, šljive érešnje,
Voćke svake struke;
Oskoruše věšnje,

Smokve, kaisije,
    Briske s rujne gore,
Dinje zerdelie,
    I jagode skore. —
Ovamo stupite,
    Pěsmenički kori,
Pa slavu recite,
    U Katinih dvorih!
Pridi *Kaliope* [75])!
    Pa popěvku poji;
Pridi *Partenope* [76])!
    Drugu reć nastoji.
Žurno pristupite
    Amo, seje vile!
Pa Kati složite
    Pěsme vaše mile!
I vašu, pastiri!
    Dajte, frulu sada
Činite da piri,
    Kod vašega stada.
Ovdě jedna — jasna,
    Nek planine buni,
Tamo druga glasna, —
    Jekom dole puni;
Da se na sve strane,
    Slava ova čuje,

Ku naša bez mane,
    Kata, zaslužuje. —
Sudice [77]) ti dugu
    Žicu izpredale,
Tvog života tugu
    Vazda odbijale.
Pervu žitka radost,
    Perva dade *Kloto* [78])
Uživat ti: „*mladost*,"
    Dobro znadeš oto;
A *Lakesis* [79]) tvoje
    I sad prede žice,
Neg *Atropos* [80]) svoje
    Nekaza škarice:
Molimote zato,
    Odsudljiva Parko!
Daj joj, dugo zlato
    Pogledati žarko.
Žice njejne predi!
    Vrěme *Nestorovo* [81]).
Predi, još i gledi
    Prepredat na novo!
Konac nje života,
    Presěć nemoj prie,
Dok joj gor dobrota
    Sasvim nesazrije! —

A kad jurve mine —
Za nju svět mimojde,
Věkověčnost sine,
I k njoj hitit pojde:
Onda, Bože sveti,
Dopusti joj pravu —
Za čim serdce hlepti,
Uživati slavu!!!

LĚPOM SPOLU.

Vam goditi, lěpe moje!
Duša, serdce pripravno je,
I biti će do škaricah
Britkih, okrutnih Sudicah.

Vi možete jadnoviti
Život opet razsladiti;
A angjelka, (nij tajiti)
Iz čověka učiniti.

Vaše ruke vrědne slave,
Himbeni svět rajem prave;
A preprosti stan palatom
Napunjenom srebrom, zlatom.

Tko cělove sladke vaše
Nikad jošte nekušaše,
Taj neka je rodjen bio,
Nij se vendar još rodio. —

A koga ih čedno duša
Za života svoga kuša,
Otaj dobro verlo znade,
Da već ovdě raj imade.

LJUBAV,
i Slava lěpih.

Serdce s lirom, dok mi kiti
Cvět mladosti još glavu,
Na lěpih — ću priučiti
Mojih, ljubav i slavu;

Jer po něgda živućega
Anakrea [82]) upravi,
Ništ za pěvca nij boljega,
Neg kad ljubi i slavi.

Tko to znade, tog kod stana,
Kod gjergjefa, iglice,
Kod vretena, raška, lana,
Primljene su pěsmice.

Sladkosložno dakle glasi,
Liro moja, što prie
Na visnima tvojih vlasih,
Ljuboslavne vitie!

Mnoga će mi blagodarit
Na toj službi děvica;
Mnoga obraz svojim' žarit
Cělovimi ustnica.

Mnoga će mi ruka běla,
Ljubno tiskat ručicu,
Mnoga nědra sněžnog těla,
Tać za škriljak ružicu.

U kolu će lěpa mnoga
Na me namigavati,
I za svoga jedinoga
Izabranog deržati.

Ljubljen od svih, tja do groba
Moć ću vesel skakati;
Pozvan — svud po jasnih sobah —
Ljuboslavno pěvati. —

A kada me jednoč tmica
Obstre hladne grobnice,
Sverh mene će pastirica
Rad past svoje ovčice:

Naslonjena na palicu,
Suzami će topiti
Viš mog groba ledinicu,
I ovako vapiti.

„O, da bi te, koj radostnih
Dost si pěsam' pojio,
Iz tvog groba glas žalostni
Moj probudit umio!

Znam, da bi me običajno
Danju, noćju, gerlio,
I očito i otajno
Uz strunicu slavio."

Tad će joj duh moj nevini
Uz predjašnje strunice —
Ljuboslavne na visini —
Opet pěvat pěsmice.

SRĚĆA LJUBOVNIČKA.

Kako srěćno ovdě živi,
    Koj ljubovcu imade!
Nit za kakvi bol jědljivi,
    Nit za žalost kad znade.

Mirno život svoj provadja,
    (Sve, nek mu sva propadu,)
Što nikada nenahadja
    Knez u jasnom svom gradu.

S koim — bi se měrit htio,
    Ovdě dobra nij toga;
A s kim bi se proměnio,
    Nejma nigdě nikoga.

Neka padne sve na grane
Hira [83]) stvarma u svima;
Sa svoje si misli strane,
Kreza [84]) blago da ima.

Il svět ovaj himben bio,
Il zborio kad medno,
Il naglavce kad hodio,
To je njemu svejedno.

Što je větar? Hajde tamo!
Što sileni dažd glasi? —
Větar ništ, neg piri samo,
A dažd samo nakvasi.

Hitro mu se kervca giba
Po njegovih žilama;
Zdravii je nego riba
U studenih vodama.

Komadić ga hlěba krěpi,
Zdenca gali čašica;
A za stan mu daje lěpi
Dom, njegova děvica.

O čověka presrěćnoga,
Koi pěva svud ova!
„Da ga iz sveg serdca svoga
Ljubi děva njegova."

MOJE DĚVČE.

Bi l' rada poznati
    Děvče moje drago? —
Kojoj narav mati
    Sve poděli blago:
        To je děvče moje!

Cije vedro čelo,
    Svilni vlas pokriva;
A oko veselo
    Ko danica siva:
        To je děvče moje!

Koja ružom čisto
    Ima cvatno lice;
A oberve isto
    Ko dvě pijavice:
        To je děvče moje!

Koja bělkostnimi
    Svojimi zubići;
I svojim' ustnimi
    Koralnim' [85]) se diči:
        To je děvče moje!

Kojoj Lelja [86]) mali,
    Rujni obraz dubi:
Ljubno kad se šali
    Il sladačno škubi:
        To je děvče moje!

Koja zboreć, mehke
    Rěči svagda diže;
A pěvajuć jeke
    Sladkosložne stiže:
        To je děvče moje!

Koja hodeć sitni,
I k tom podſipćuje,
Čiji duh umitni
Glas ljubavi čuje:
To je děvče moje!

Koja suze množno
Bisernice lije,
Kad joj štogod složno,
I upravno nije:
To je děvče moje!

Koja niti tělo
Debelo imade,
Nit meršavo cělo
Na seb' motrit dade:
To je děvče moje!

Koja nit je niznog,
Niti malušasta,
Nit sasvime visnog,
Neg osrednjeg rasta:
To je děvče moje!

Čiji sněžni persti,
Na vretence, žice,
Svakojake versti
Motaju, s preslice:
To je děvče moje!

Kojoj rěčju svaka,
Što angjel imade,
Sve punimi šakah,
Mati narav dade:
To je děvče moje!

TUMAČENJE I RAZLAGANJE
nahodećih se u ovoj Knjizi někojih znamenitie zapletenih rěčih.

1) *Tenja:* úmbrae imago, Schattenbild.

2) *Libanon:* planina u deržavi sirianskoj.

3) *Ceder:* (cedrus Libani) od koga se uspoměna u S. Pismu staroga zakona često čini, jest jedan verlo visoki, i krasni obilno s granami nakitjeni strom, skoro našoj jelvi priličan. Njegovo dervo, koje se je boje, postojnosti, i ugodnog mirisa radi u starom vrěmenu slavilo, služilo je osobito za narešenje cerkvih. — Sad pako, u našem vrěmenu potrěbuje se njegovo dervo, za olovke. (Bleistift.)

4) *Sabea:* deržava, gdě obilno tamjan rodi, — isti onaj, koga u cerkvah naših potrěbujemo. — Iz ove iste deržave i mudraci, (s. tri kralji) s darovi u Betlem dojdoše pokloniti se novorodjenomu kralju.

5) *Utljivo,* zart.

6) *Jaklo* i. e. medulla, Kraftstoff, das Herz in Bäumen.

7) *Cezar* (Cajus Julius Caesar) 100 godinah prie porodjenja Isukerstovoga rodjen. Ovaj bi samovladar rimski u Gallii. — Pompeju někog, u Rimu vladara najvećjega nepriatelja imade, koi višjeputah na njega oboružanom rukom nasertaše, al mu vendar ništa nije mogao nahuditi. Najposlě mu Cezar u polju *farzalanskomu* vojsku sasvim razbie, on pa-

ko na běg se dade u Aleksandriu k kralju, koi ga i života mentuje. Glavu i persten njegov pošlje egipatski kralj Cezaru, koju kada smotri Cezar, plakati poče. — I bosporskog vladara predobie, i piše u Rim ovako: *Veni, vidi, vici!*" štono će naški reći: „*Dojdoh, vidih, prędobih!*" Tada overšiv slavno sve bojeve u Rim dojde, gdě s velikim veseljem primljen biše. Cěl jedan měsec danah slavjahu se njegova slavodobitja s osobitim veseljem; i još mu rimski narod kip na poštenje, na Kapitolu (brěgu jednom) uz kip krivoga boga Peruna, (Jupitera) uzdigne: davši mu diktaturu, t. j. najvećju vladu, i ime samovoljnoga vladara (imperatora) tja do konca života. — Ali kako ništa nije postojno na ovomu světu, tako i kratkoterpna biše diktatura njegova. Nebi dugo, i već někí sročiše se protiv njemu, i věće učiniše, da ga potajno u spravišću (senatu) umore, što se i dogodi. Kad bi u spravišću něgda sakupljeni bili; *Publio Servilio Casca* dade mu pervi ubodac; Cezar ustavši, branit se poče; ali, kad medj njimi i Brutusa, posinka svoga smotri žalostno izklikne: „*Zar si i ti medj njimi sinko?*" zatim omotavši okol těla svoga ranjenoga svoju togu, (jednu verst haljine, koju su Rimljani za mirne dobe nosili) mertav od 23 ubodca prinemožen na zemlju pade, prie porodjenja Isukerstovoga god. 44, života pako svoga 56. I tako ovaj veliki čověk predobitnik slavni tolikih zemaljah i gradovah něsrěćno život svoj overši. — Poslě, da se tako glasovitoga i velikoga čověka ime nezaboravi, i nesatari, svi se rimski cari zvaše „*Cezari.*"

8) *Hanibal* rodjen god. 247 prie porodjenja Isukerstovog. Kartagianski glasni vodja. Ovo je onaj, koi je Rimljanim strah, bič, i najvećji protivnik bio. — Prie nego bi s otcem, još kano dětčak od 9 godinah vojevat počeo, morade se zakleti, da će tja do smerti Rimu nepriatelj ostati. — 16 godine po smerti otca svoga, s Rimljani je vojsku vodio, i nipodniki način nij se mogao iz Talianske iztěrati, dokgod od svojih u domovinu natrag, za obraniti ju, pozvan nije bio, — gdě najposlě od Publia Kornelia Scipiona Rimljanina, nadjačan, běžat usilovan biše u Aziu k kralju Antioku, onda k Pruzіu kralju bitinianskomu podgovarajuči ih, da se protiv Rimljanim dignu. Ali buduč da ga Pruzia Rimljanim pridat htéšě; otrovu, koju je vazda nuza se u perstenu svomu nosio, popije, i umre god. 183 prie porodjenja Isukerstovog, života pako svoga. 64.

9.) *Tulio.* (Marcus Tullius Cicero) Glasoviti zbornik i Konsul (vladar) rimski. Ovaj je čověk mnogo dobra za domovinu svoju činio. On je osnove Kataline, i njegovih naslědnikah protiv Rimu uništožio. Ovo je onaj, koi je od svih *„otac domovine"* imenovan bio; pa vendar najposlě kod Kajete smertnom žertvom postane godine 43 prie porodjenja Isukerstovoga. Glava ovoga slavnoga otca domovine, u Rim donešena, i na istom městu gdě je višjeputah medno zborila, uzvišena biše.

10. *Lucio.* (Lucius Annaeus Seneca) Od oštroumnosti, i naučnosti od svih svoga vrěmena hvaljen i slavljen. I ovaj bi kod Rimljanah ugledan, zatim učitelj rimskoga cara Nerona, koi ga i pogubiti dade.

11.) *Parke*, koje odsudjuju, koliko će koi čověk dugo živěti. Ovih Parkah bi tri: *Kloto*, *Lakesis* i *Atropos*. Perva, kakono pěsmotvorci vele, derži preslicu; druga prede; a tretja izpredeni konac sěče.—Stari ih Sloveni u neznabožtvu, nazivaše *„Sudice."*

12.) Zwitter.

13.) *Saraceni*, ili Turci, svejedno je.

14.) *Temistokles*, glasoviti atenski vodja, koi Kserksesa kralja na vodi predobi. Od svojih nenavidjen i proteran, uputi se uprav k Kserksesu, koi ga priateljski i ljubljeno primi, narediv ga za vodju protiv Atenjanom. Temistokles nehtěv želju kraljevu odbaciti, nit protiv Atenjanom, svojim domorodcem vojevati, sam si život uze.

15.) *Tulio*, isti onaj, koi pod brojem 9.

16.) *Sahra:* velika Pustinja u Africi.

17.) *Krug:* glasoviti mudroznanac u Lipsku. (Leipzig.)

18.) *Samson*, drugče *„Nazareo božji"* t. j. posvetjeni Bogu, i čudo jakosti od dětinstva, tja do smerti svoje. On je bio Izraelitanac, veliki nepriatelj Filisteanacah, i izbavitelj naroda svoga iz ruke njihove. On je njimi veliku štetu popaliv njive učinio. Prevaren od Dalile Filisteanke u tamnicu bacen. Kad bi ga jurve vida mentovali bili, izveden, biše da plešćuć Filisteance, koji su slavu, i veselje veliko deržali, što su ga uhvatili, razveseli. Dětčaku jednom, koji ga je vodio rekne, da mu dopusti dotaknuti se stupovah, na kojimi cěla kuća ležaše, da odpočini; kuća pak bi puna Filisteanacah, na broju okolo tri hiljade, jednoga i drugoga spola, gledajući Samsona pleškajućeg. Što, kad bi

učinjeno bilo, zamoli Gospodina, da mu predjašnju jakost povrati, koju zadobiv, uhvati stupove, poderma š njimi, kuća se obori, i sve Filisteance, skupa sa sobom umori. I tako mogo višje ubie umirajuć nego prie živ potuče. — *Čitaj svet. Pism. Star. Zak. Knjig. Sudac. pogl.* **13, 14, 15, 16.**

19.) *David,* sin Isain, glasoviti junak vojske izraelitanske, pod Saulom kraljem u Izraelu, koi prot Filisteanom vojevaše. Goliat, šest lakatah i dlan visine, najhrabrenii bojnik filisteanski, poziva svejednako jednoga na mejdan izmedj Saulianacah, i nijedan se nenajde, koi bi mu na mejdan iziti směo, okrom Davida čobančeta. Ovaj uzam svoju palicu, praću, torbu, i u nju metniv pet kamenčićah, ide, kog kad bi umotrio Goliat, smuti se, što dětić jedan palicom prot njemu sernja, Izvadi David jedan kamenčić iz torbe svoje, postavi ga u praću, š njom zaverti, i izhiti kamenicu tako umětno, da Goliata u pol čela zgodi, koi mahom mertav na tla, pade. Zatim poterči prot protivniku svomu, izvuče iz nožnice vlastiti mač njegov, i odsěče mu glavu, Vidivši Filisteanci, da je najsnažnii njihov poginuo, svi okrenuv ledja, odběgoše. — *Čitaj I. Knjig. Kralj. pogl.* **16.**

20.) *Judita,* udova Betulianska, za oslobodit varošane svoje od zasědah nepriateljskih Nabukadnezara kralja, i vodje njegovoga Holoferna, iz varoša moli izpustiti se, što kad bi, ode u taborišće Holofernovo, gdě ga najprie opoji, zatim glavu odsěče. — *Čitaj Knjig Judit.*

21.) *Makabei,* Matatia otac, i sinovi: Ivan, Šimun,

Juda, Eleazar, Jonatan vidiv zla, koja Antiok kralj sirianski u Žudii činjaše; odgovori Matatia: *„Nek svi odstupe od vèrozakona svoga; ja, i sinovi moji to činit nećemo"!* Mi ćemo ostat vèrni věrozakonu otacah naših. I zbilja po smerti njegovoj, sinovi mu stalni ostadoše, i vojevaše protiva Sirianom hrabreno. — *Čitaj Makab. I. Knjig.*

22.) *Leonidas,* sin Aleksandridov, bi čověk jeden medj najglasovitiima ljudma starih vrěmenah. On uzajde u Šparti na kraljevski prestol god. 491 prie porodjenja Isukerstovog. Kserkses, kralj perzianski odredi s nebrojenom vojskom protiv Gerkom iziti, i maću onu, koju su oni njegovom predhodniku Dariu na polju *maratonskom* urovašili, osvětiti. Ova upazivši Leonidas, sakupi svoju, premda brojem malu, ništnemanje serdcem hrabrenu vojsku, i utabori se na *Termopilu,* (planini u Gerčkoj,) odlučivši do poslědnje kapi kervi, domovinu svoju braniti. Kserkses ovamo iz počitovanja prama Leonidi, onamo opet od straha vitežkih Špartanacah ganjen, pošlje k njemu poklisare: koji bi mu najavali, da *Termopilu* Perzianom pridade, čega radi nadaren bude: *„Ako naša vojska",* reknu ovi poklisari vèrnim sinovim gerčkim, *„Ako naša vojska na vas udari, morati će mertva tèlesa vašu, sunce prekriti"! — „Tim bolje",* odgovori Leonida, *barćemo se moć po kladovini ogledati"!* I jer sva obećanja nadarenja ništa nekoristiše, razljuti se Kserkses, i kano nepriatelj traži, da mu se špartansko oružje mahom pridade: *„Nek kralj dodje",* rekne ov djedjerni bojnik, *„i neka ga odnese"!* — Sad

stoprav kano běsan dade na našega Leonidu sa svom svojom moćju triput udariti, ali badava, kad svakiput razbijen biše. Kserkses vidiv s jednoga brěžuljka svoje kao snopove padati, zapovědi umiriti se. Ali žalosti! Što neuzporedljiva množina perzianska učiniti kadra nebiaše, to učini jedan nesramni izdajica: *Efialtes* biše ime ovoga odmětnika, koi se od sjajnosti zlata dade zaslěpiti, i tako svoje himbeno prodati. Ovaj navoči Perziance pod upravom vodje Hidarnesa kroz potajnu něku stazu, bratji svojoj za ledja stupiti, što kad začu Leonidas, sad istom odluči se světu pokazati, što će reći domovinu ljubiti, što li hrabren biti. Sve svoje dozve, i kad bi im ljubav prama domovini, i hrabrenost u serdce usadio, kao slěp na napriatelja udari, i sa svojimi, osim nevěrnih Tebanacah koji se biše k Kerksesu priklopili, slavno pade. O visokodušnog žertvovanja za domovinu! — Uspoměnu slavnoga ovoga dogadjaja proslaviše ovdě dva uzdignjena slavospoměnika jedan kupno Gerke, a drugi obaška Špartance.

23.) *Aristides.* Porad istinitosti i pravednosti svoje, „*Pravedni*" nazvan, bi sin Lizimakov uglednoga Atenianca. Pervu zaslugu za domovinu svoju, pribavi si u boju, u polju *maratonskom* god. 491 prie porodjenja Isukerstovog. Ali, kakvigod sad, takvih takojer i něgda ljudih nalazi se. Temistokles domorodac njegov, iz uzroka, kano da bi on za někom vladom, skvarenje domovine za sobom vučećom, hleptio, odsudi ga na deset godinah iz domovine protěranog imati. Ali, kad bi se malo poslě

Perzianci, protiv Ateniancem podignuli, tada istom sviuh glas uzklikne za protěranim. Temistokles učini ga za spasenje domovine natrag dozvati. Aristides dodje, i kad bi mnoga za dobro svoga naroda učinio, osobito u boju kod *Platee;* umrě kukavno i siromašno. — Kako je Aristides u Ateni počitavan bio, dokazuje nam zadosti ono Ešilovo, něgda u igrokazu, (Theater,) napred donešeno: *„Neću, da se činim samo da sam, nego da budem najvrědnii";* jer čuvši ova slišatelji, svi na Aristida pogledaše, i misliše, da se to baš njega tiče, — *Čitaj Kornel. Nepot. i Plutark. i višje ćeš znat, od njega.*

24.) *Scevola,* (Mucio Scevola,) hrabreni mladić rimski. Ovaj vidiv pogibel, s kojom Porzena kralj tuscianski obsědnuvši Rim, svojoj domovini pritiše; ode u taborišće njegovo, da ga umori. Ali budući, da na město kralja drugoga umori, uhvatjen bi, i pred kralja doveden. Zapita ga ovaj: što je bio nauměo, al mu Scevola neprestrašljivo ukratko odgovori: *„Tebe umoriti"! — Medjutim, da nemisliš, da bi me po kojoj muci na valovanje moje odluke silovati mogao; daj mi doněti vatru"!* koju, kad bi mu doněo bio, pruži desnu svoju viš nje, i samovoljno ju paleć govoraše; *„Čini sad iz mene što hoćeš; tvoj sam rob! Meni za rukom nije izišlo, — ali ima još ovako hrabrenih, koji su se protiv tebi sročili, tri stotine, — valjda jednom za rukom izajde"!* Čuvši ova kralj, nadari ga, i odstupi od Rima. — *„Mucio"* zvaše se, jer se je na město desne ruke, koju je opalio, lěvom služio.

25.) *Scipioni.* Dva biše pod ovim imenom glasoviti rimske vodje. Jedan se zvaše *afrikanski većji*, koi Hanibala predobi; a drugi *afrikanski manji*, koi je Numantiu i Kartagu razorio.

26.) *Hanibal.* Vidi broj 8.

27.) Preuzvišeni, presvětli, i prečastni g. *Aleksander Alagović.*

38.) Presvětli, i prečastni g. *Josip Kuković.*

29.) Presvětli, i prečastni g. *Imro Ožegović.*

30.) Presvětli, i prečastni g. *Gabro Smiciklas.*

31.) Preuzvišeni, presvětli, i prećastni g. *Stěpan Stratimirović*, mitropolita u Karlovcih.

32.) Preuzvišeni, i presvétli g. vlastelin *Marko Čolić*, f. m. l. i. komandirender u *Petrovardinu.*

33.) Presvětli g. *Pavao Čolić*, f. m. l. i divizioner.

34.) Presvětli g. *Albert Čolić* g. m. i brigadir.

35.) Presvětli g. *Nikola Čolić*, oberštar.

36.) Presvětli g. *Mihalj Mihaljević*, f. m. l. i divizioner.

37.) Presvětli g. vlastelin *Franjo Čorić*, f. m. l. i divisioner.

38.) Presvětli g. *Ladislav Kušević* Samoborski, g. m. i brigadir.

39.) Presvětli g. *Arsenia Taborović*, g. m. i brigadir.

40.) Presvětli g. *Ivan Nestor*, g. m. i tverdje Osěčke komandant.

41,) *Akumink* němgda, sada *Petrovaradin.*

42.) Presvětli g. *Gjuragj Rukavina*, Vidovgradski, f. m. l. i divizioner.

43. Čitaj „*Nov ilirsk*". teč. I. br. 51. 65. 84.

44.) Kačić: „*Razgovor ugodni Naroda Slovinskoga*", vandanje Bečko. god. 1836.

45.) Izmedj ostalih, predbrojiše na dělo ovo englezki, pruski kralj.

46.) *Zefir*: tihi zapadni, ili večerni větrić, — zapadnjak, večernjak.

47.) *Pan:* Sin Merkurov i Penelopin, Ovaj radi marljivosti i neumornosti svoje u težačkom poslu, poslě smerti svoje, takvu slavu zadobije, da su ga Rimljani i Gerci za boga Šumah, pastirah, i stadah deržali.

48.) *Pales:* božica pašah, i braniteljica stadah.

49.) *Sultan.* Ovim prezimenom zovu se turski cari.

50.) *Mogol.* Vladari kraljestva asiatskoga *„Mogolistan.”* Bogati zlatom, srebrom, dragim kamenjem, i. t. d.

51.) *Krezo* (Craesus) Poslědnji kralj lidianski, živi u šestom stolětju prie porodjenja Isukerstovoga. Po srěćnom vojevanju protiva Joniancem i Eoliancem, cělu malu Asiu sebi podložnu učini. Ovo, i njegovo nebrojeno blago, koje je većjom stranom iz rudih, i iz zlatnoga pěska Paktolske rěke dobivao, probudi u njemu někn oběst, da je vavěk govorio: *„Ja sam na ovomu světu najsrěćnii”!* Solonovu, jednoga izmedj sedam mudracah gerčkih, opoměnu: *Nitko se nemože prie smerti, za srěćnoga deržati”*, zabaci, posperdljivo posměhavajuć se, ovo još nadodavši *„i Perziu ću još pod harač metnuti.”* — Ali se privari u računu svomu; jer od Cira kralja perzianskoga nadjačan, u varošu Sardeskom uhvatjen, i na smert sažganja odsudjen biše. Tada stoprav spomenuvši se rěčih Solonovih, triput žalostnim glasom izklikne: *„Solone! Solone! Solone!”* — Ciro

od važnosti i znamenovanjah ovih rěčih ubavěštjen život mu pokloni.

52.) *Plato:* glasoviti gerčki mudroznanac učenik Sokratov; — bogat na svemu,

53.) *Aristoteles:* glasoviti gerčki mudroznanac rodjen u Štagiri, (odkud se i zove Aristoteles Stagirita) od otca Nikomaka, lěkara kralja macedonskoga, god. 384 prie porodjenja Isukerstovoga. — On je bio početnik učilnice *paripatetske* t. j. takove, gdě učitelj šećuć se po bostanu pripověda, a učenici šećući se učiše. — Godine 17 starosti svoje dodje u Aten, gdě se Platonu veoma dopade. 20 godinah dugo bio je njegov učenik. Poslě toga bi od Filipa kralja macedonskoga pozvan za odhranitelja sina svoga Aleksandra, i u 50 godini života svoga postane u Ateni narednim učiteljem, koju službu kad bi 13 godinah dugo obnašao, obtužen bi kano da bi nauk skvarljivi protiva Bogom sějao, za ukloniti se nenavidosti zlobnih ljudih, odide u Kalkis gdě do smerti svoje, koju godine 322 prie Isukersta očuti mirno živi.

54.) *Febo.* (Phaebus) znamenuje čisto, sjajno; čega radi se uzima u pěsmotvorstvu na město sunca.

55.) *Kukmarka.* Ovako u někih slavonskih městih imenuju ljudi *„Ševu"*, *„Čaverljugu"*, i to po najvišje u Brodskoj Posavini.

56.) Godine 1834 poslah ovu *vitiu* u Bukovinu, u Černovic jednom mojih starih priateljah, s kojim sam godine 1820 kano diak u Osěku cělu jednu godinu, iz jednoga čanka jěo, i pod jednim krovom, pače

u jednoj sobi prebivao, za znak još i dan danas čverstoga priateljstva.

57.) O lancu našega Priateljstva, koga smo davno još čverstimi karikami kovati počeli, i dan današnji, nadokivajuć mu svaki dan po jednu iste vrědnosti, kariku, poslujemo.

58.) *Sirenes:* morske ribe, trupa děvojačkoga, a repa ribjega, koje kod tihoga mora lěpo pěvaju.

59.) *Prestan, prestanišće, lûka:* portus, Hafen: město pri prebrěžju, gdě ladja, ili brodišće sěgurno, bez svake pogibeli stanuje.

60.) *Jehova:* rěč žudinska, znamenuje toliko, koliko: „*Bog*".

61.) *Lado:* bog vinski: latinski: „*Bachus.*"

62.) *Perun.* Kod starih Slovinacah isti onaj koi i kod Rimljanah biše pod imenom: „*Jupiter*", bog svih bogovah.

63.) *Venus:* „*Děva*", *Dèvica*", božica ljubavi.

64.) 65.) *Euterpe, Terpsikore:* Muze kćeri Perunove, odvětnice sviuh krasnih umětnostih, kakono: pěsamah vitiah, muzikah i. t. d. Odkud „*muza*" gerčki, drugo ništa nije latinski, nego: „*cantus*", naški „*pěvanje*".

66.) *Perun:* bog bogovah. Latinski „*Jupiter*".

67.) *Makošla:* bog vodah. Latinski „*Neptunus*".

68.) *Davor*, drugače *Tur*, bog bojevah. Latinski „*Mars.*"

69.) *Živěna:* „*Ceres*" božica žitka: žita, zobi, kukuruzah i. t. d.

70.) *Lado:* „*Bachus*" bog vinah.

71.) *Marea:* „*Diana*", božica lova.

72.) *Pales:* božica i odvětnica pastirska.

73.) *Flora:* božica cvětjah.

74.) *Pomona:* božica voćah.

75.) 76.) *Kalispe, Partenope:* dvě izmedju devet Muzah. (čitaj broj 64. 65.)

77.) *Sudice:* latinski *„Parcae"* (vidi broj 11.)

78.) *Kloto:* perva izmedju Sudicah. Ova derži preslicu.

79.) *Lakesis:* druga izmedju Sudicah. Ova prede.

80.) *Atropos:* tretja izmedju Sudicah. Ova konac sěče.

81.) *Nestor:* kralj piliski porad dugog svog života, u starom vrěmenu glasovit.

82.) *Anakreon:* glasoviti lirski pěsmotvorac starih vrěmenah. On živěše pod Kambizom i Cirom. — Njegove pěsme, izmedj kojih još 71. imamo, dělaju samo od ljubavi, vina, radosti i veselja.

83.) *Hirus*, ili *Irus:* něki bogac u Itaku; metje se u vitie město siromaštva.

84.) *Craesus:* (vidi broj 51.)

85.) *Koral:* bilje kamenite, rastu u móru na pećinah na priliku grančicah. Ima ih svakoverstnih, ali najskuplji su cervene boje, i nahode se po najvišje u poldnevnom i cervenom moru. Iz njih imamo gjerdanah, otčenašah, (patlicah,) i. t. d. Radi njihovoga krasnoga cervenila uzimaju se u vitiah osobito u ljubovnicah za lěpog što cervenog pokazati.

86.) *Lelja:* kod Latinacah. *„Amor"*, kod Gerkah *„Eros":* bog ljubavi, sin Davorov i Děvičin, (martis et Veneris,) On imade veliku moć nad serdcih bogovah i ljudih, i ràni ih često sa svojimi strělicami, kojih je vavěk nuza se pun sandučić nosio. Njega slikuju slikari lěpom dětetu na orlu, lavu, ili morskom prascu, (Delfinu) bakljom u ruci, i kadkada sa svezanima očima.

KAZALO

nahodećih se u dělcu ovomu vitiah.

Stran.

Imena g. g. predbrojnikah, budu se u poslèdnjoj knjizi mojih kupnih dèlah pritiskala.

Imena g. g. predbrojnikah, budu se u poslèdnjoj knjizi mojih kupnih dèlah pritiskala.

Imena g. g. predbrojnikah, budu se u posljednjoj knjizi mojih kupnih dělah pritiskala.

Imena g. g. predbrojnikah, budu se u poslĕdnjoj knjizi mojih kupnih dĕlah pritiskala.
